

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA **BRAMBORY**

2024

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Agra Europe – Potato Markets
Český statistický úřad
Český bramborářský svaz, z. s.
Český škrobářský svaz
Generální ředitelství cel
Ministerstvo financí
Ministerstvo zemědělství
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
Státní zemědělská a potravinářská inspekce
Státní zemědělský intervenční fond
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s.r.o.
Ústav zemědělské ekonomiky a informací

Odbor rostlinných komodit MZe

Odpovědný odborný redaktor:

Ing. Jan Žižka, MZe

Ředitel Odboru rostlinných komodit:

Ing. Zdeněk Trnka, MZe

Autor touto cestou děkuje za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Termín **hospodářský rok**, který je ve zprávě používán, začíná pro komoditu **brambory 1. 7. a končí 30. 6. následujícího kalendářního roku**.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici také na internetu na adrese: www.mze.gov.cz

Autor fotografie:

Ing. Jan Žižka

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
Internet: www.mze.gov.cz, e-mail: info@mze.gov.cz

ISBN 978-80-7434-804-4, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
BRAMBORY

PROSINEC
2024

OBSAH

Seznam vybraných zkratk	3
Úvod	4
Souhrn	4
Zásahy státu u komodity brambory.	6
Kontrola kvality a zdravotního stavu konzumních brambor.	13
Fytosanitární podmínky obchodu s bramborami	14
Pěstování a trh brambor v Evropě	16
Vývoj pěstování a trhu brambor v ČR	19
Brambory rané	26
Brambory ostatní	29
Brambory sadbové	32
Výrobky a polotovary z brambor	35
Škrob bramborový a brambory určené k výrobě bramborového škrobu.	38
Přílohy	41

SEZNAM VYBRANÝCH ZKRATEK

AMI	Agrarmarkt Informations – Gesellschaft mbH Bonn
BISS	Základní podpora příjmu pro udržitelnost
CC	Kontroly podmíněnosti (Cross compliance)
CIS	Podpora příjmu vázaná na produkci (dříve VCS)
CRISS	Doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost
CPV	Cena průmyslových výrobců
Cs	<i>Clavibacter sepedonicus</i> , původce bakteriální kroužkovitosti bramboru
CZV	Cena zemědělských výrobců
ČBS	Český bramborářský svaz, z. s.
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠS	Český škrobárenský svaz
DPH	Daň z přidané hodnoty
DZES	Dobry zemědělský a environmentální stav půdy
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
EUR	Euro, společná měnová jednotka 19 zemí EU
EU	Evropská unie
EU 4	Bramborářsky nejvyspělejší země EU (Nizozemsko, Francie, Belgie, Německo)
FAO	Organizace pro zemědělství a výživu
GŘ	Generální ředitelství cel Praha
KN	Kombinovaná nomenklatura (celní termín)
LPIS	Veřejný registr půdy
MF	Ministerstvo financí
MJ	Měrná jednotka
MZe	Ministerstvo zemědělství
NAZV	Národní agentura pro zemědělský výzkum
NK	Nařízení Komise
NR	Nařízení Rady
NV	Nařízení vlády
Rs	<i>Ralstonia solanacearum</i> , původce bakteriální hnědé hniloby bramboru
Sb.	Sbírka zákonů
SAPS	Jednotná platba na plochu na 1 ha zemědělské půdy
SC	Spotřebitelská cena
SDO	Seznam doporučených odrůd
SOT	Společná organizace trhu
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
SRS	Státní rostlinolékařská správa
SVZ	Situační a výhledová zpráva
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
TIS SZIF	Tržní informační systém Státního zemědělského intervenčního fondu
VCS	Dobrovolná podpora vázaná na produkci
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Brno
UNIKA	Německá bramborářská unie, Berlín
VÚB	Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s. r. o.
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací

ÚVOD

Situační a výhledová zpráva BRAMBORY prosinec 2024 obsahuje údaje ČSÚ a další informace z kalendářního roku 2024 a navazuje tak na zprávu vydanou v prosinci 2023. Údaje za rok 2024 jsou zpracovány na základě dat dostupných k 31. prosinci 2024, pokud není uvedeno jinak. V první části zprávy jsou uvedeny zásahy státu vztahující se ke komoditě brambory. Další část je zaměřena na sledování jakosti tržních brambor v České republice a pěstování brambor v Evropě. Hlavní část zprávy je věnována problematice pěstování a zpracování brambor v České republice a vývoji cen na tuzemském trhu. Její součástí je i problematika výroby bramborového škrobu v České republice.

SOUHRN

V roce 2024 bylo podle údajů ČSÚ v ČR osázeno celkem 28 725 ha brambor, z toho plocha raných činí 2 295 ha, pozdních konzumních 18 254 ha, pro produkci škrobu 5 406 ha a plocha sadby brambor 2 770 ha. Z celkových ploch brambor připadá na zemědělský sektor 22 747 ha a na domácnosti 5 978 ha. Sklizeň brambor dosáhla 783 743 t a průměrný výnos činil 27,28 t/ha.

V roce 2023 činila podle údajů ČSÚ sklizňová plocha brambor celkem 27 020 ha, z toho v zemědělském sektoru 20 947 ha a v rámci samozásobení domácností (plochy do 1 ha) 6 073 ha. Celková produkce brambor dosáhla 703,1 tis. t. V zemědělském sektoru bylo sklizeno 539,5 tis. t a v sektoru domácností 163,6 tis. t brambor. V porovnání s rokem 2022 se jednalo o celkový meziroční pokles o 3,4 %, resp. 90,0 tis. t. Průměrný hektarový výnos v roce 2023 činil 26,02 t/ha oproti 28,67 t/ha v roce 2022.

Podle údajů ČSÚ byla v roce 2024 celková sklizňová plocha raných brambor 2 295 ha, v zemědělském sektoru 1 070 ha a odhad za domácnosti je 1 225 ha. Produkce dosáhla 46,3 tis. t s hektarovým výnosem 20,17 t/ha. Průměrná CZV za červen dosáhla 15,66 Kč/kg a SC 32,61 Kč/kg.

V hospodářském roce 2023/24 bylo do ČR dovezeno 159,1 tis. t pozdních konzumních brambor, tj. o 17,6 % více než v roce minulém. Průměrná deklarovaná dovozní hodnota narostla na 10,19 Kč/kg. Ve stejném období bylo z ČR vyvezeno 18,4 tis. t pozdních konzumních brambor v průměrné deklarované vývozní hodnotě 13,36 Kč/kg.

V hospodářském roce 2024/25 dosáhly podle údajů ČSÚ sklizňové plochy brambor ostatních (brambory pozdní konzumní a brambory pro výrobu škrobu) 23,7 tis. ha a celková produkce dosáhla 671,8 tis. tun. Průměrný hektarový výnos činil 28,39 t/ha. V zemědělském sektoru bylo sklizeno 18 908 ha a dopočet plochy domácností činil 4 753 ha.

Průměrná CZV brambor konzumních pozdních za rok 2023/24 dosáhla 9,36 Kč/kg (2022/23 – 6,92 Kč/kg).

Spotřeba brambor kolísá na úrovni 65–70 kg/osobu. Za rok 2023 činila 68,1 kg/obyt./rok.

Ve výrobcích a polotovarech z brambor (kromě bramborového škrobu) bylo v hospodářském roce 2023/24 dovezeno po konverzním přepočtu 254,8 tis. tun brambor. Vyvezeno bylo ve stejném období 51,9 tis. tun přepočtených na syrové brambory.

Na výrobu bramborového škrobu bylo v roce 2024 zpracováno 148,1 tis. t brambor. Jejich průměrný výnos činil 31,48 t/ha při 19,30 % škrobnatosti. Celkem bylo nakoupeno 32 969 t bramborového škrobu.

V roce 2024 bylo provedeno celkem 189 kontrol u 66 kontrolovaných osob, kdy byla ověřována jakost a správnost označení u brambor. Prověřeno bylo celkem 257 šarží brambor, nevyhovujících šarží bylo zjištěno 36 (14 %). Na přítomnost cizorodých látek bylo analyzováno 48 vzorků brambor. Přítomnost pesticidů byla ověřována u 25 vzorků brambor. Jeden vzorek pozdních brambor byl vyhodnocen jako nevyhovující z důvodu nadlimitního obsahu imazalilu.

Analýza brambor ke zjištění obsahu kadmia a olova byla provedena u 9 vzorků bez překročení limitu. Glykoalkaloidy byly stanovovány u 10 vzorků. Množství dusičnanů bylo zjišťováno u 8 vzorků.

V roce 2024 byl laboratorně potvrzen výskyt Cs pouze v 1 vzorku nesadbových hlíz bramboru. Výskyt Rs v sadbových i nesadbových hlízách nebyl v roce 2024 potvrzen. Ve stejném období však byl laboratorně potvrzen výskyt Rs ve 3 vzorcích vody odebraných z vodních toků (Opatovický kanál a Labský náhon u Labe).

V roce 2024 bylo na území ČR zjištěno pět výskytů haďátka bramborového (*Globodera rostochiensis*). Čtyři pozitivní vzorky se týkaly přezkušování pozemků s již dříve nařízenými mimořádnými rostlinolékařskými opatřeními proti tomuto hádátku. Jeden pozitivní vzorek se týkal nového výskytu (jedna cysta s živým obsahem) v hromadě odpadní zeminy ve zpracovně brambor mimo ornou půdu.

V roce 2024 bylo do uznávacího řízení přihlášeno 2 556 ha. Oproti roku 2023 to znamenalo zvýšení plochy o 101 ha, což je ve srovnání s předešlými roky mírný nárůst. Rozhodující množství sadby brambor se do ČR dováží z Německa a Nizozemska.

V roce 2024 pokračovalo na základě pověření ÚKZÚZ a za finanční podpory MZe zkoušení odrůd konzumních brambor a brambor pro výrobu bramborového škrobu pro jejich zapsání do Seznamu doporučených odrůd. Přehled je k dispozici na www.ukzuz.cz. Zkoušky budou pokračovat i v roce 2025.

V souvislosti s výhledem na rok 2025 se především v souvislosti s letošní zvýšenou produkcí brambor v bramborářsky nejvyspělejších zemích EU jeví realizace konzumních brambor na tuzemském trhu v dalším období stávající sezóny obtížnější, než letošním roce. Farmářské ceny brambor klesají, a ani v následujících měsících nového roku nelze předpokládat jejich výraznější nárůst, který by pokryl zvýšené náklady na skladování a přirozené ztráty – vydýcháním, popřípadě přetříděním brambor. Další faktory, které významně ovlivní rozhodování pěstitelů, jsou zvyšující se pracovní a materiální náklady na straně jedné a stále více se prohlubující nedostatek přípravků na ochranu rostlin na straně druhé. I pro sezónu 2025 budou chybět některé poptávané odrůdy brambor.

Z dosavadních signálů, které vycházejí od pěstitelů lze usoudit, že je reálné mírné navýšení produkčních ploch brambor pro výrobu škrobu. Výraznější oživení produkčních ploch konzumních brambor nelze předpokládat. Na druhé straně brambory získávají, vzhledem ke kolísání cen rozhodujících komodit, lepší pozici ve struktuře pěstovaných plodin. Pro rok 2025 lze celkově předpokládat navýšení ploch brambor v nízkých jednotkách procent.

Podle kvalifikovaného předpokladu lze očekávat dodávky prvních domácích brambor raných v první dekádě června.

ZÁSAHY STÁTU U KOMODITY BRAMBORY

Do zásahů státu u komodity brambory jsou zahrnuty:

1. **Celní sazby**
2. **Licenční režim**
3. **Daňová opatření**
4. **Dotační programy**
5. **Státní zemědělský intervenční fond**

I. Celní sazby

V rámci Evropské unie nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. V obchodním styku se zeměmi, které nejsou členy EU, platí celní předpisy EU.

Pro rok 2024 byl Celní sazebník vydán nařízením Komise (EU) 2023/2364 ze dne 26. září 2023, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.

V příloze SVZ jsou uvedena vybraná cla, která mají vztah k položkám brambory, bramborový škrob a výrobky ze škrobu.

2. Licenční režim týkající se dovozu a vývozu zboží (z/do zemí mimo EU)

Podle nařízení Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“) a nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1237 ze dne 18. května 2016, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí, nepodléhá dovoz ani vývoz bramborového škrobu licenčnímu řízení.

3. Daňová opatření

Zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty v platném znění, jsou upraveny daně z přidané hodnoty uplatňované na zboží, nemovitosti a služby.

Do skupiny zboží se sníženou 15% sazbou DPH (od 1. 1. 2024 sazbou 12 %) jsou mimo jiných zařazeny následující položky celního sazebníku, týkající se komodit brambory nebo škrob:

0701 brambory, čerstvé nebo chlazené

1108 škroby, inulin

1702 ostatní cukry

2000 přípravky ze zeleniny

4. Dotační programy

Nová SZP – Přímé platby

Rok 2024 je druhým rokem nového programového období Společné zemědělské politiky, které je realizováno prostřednictvím schváleného Strategického plánu Společné zemědělské politiky EU v ČR na léta 2023 až 2027.

V rámci přímých plateb budou poskytovány následující podpory:

- základní podpora příjmu pro udržitelnost,
- platby pro malé zemědělce,
- doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost,
- doplňková podpora příjmu pro mladé zemědělce,
- režimy pro klima a životní prostředí,
- podpory příjmu vázané na produkci.

Platby pro malé zemědělce, doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost a režimy pro klima a životní prostředí jsou nové platby, které v uplynulém období poskytovány nebyly, přičemž režimy pro klima a životní prostředí jsou pokračováním tzv. ozelenění, které bylo v předchozím období implementováno jako platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (tzv. greening).

Společné podmínky, které musí žadatel splňovat:

- Pro všechny žadatele o přímé platby je podmínkou být evidován v Evidenci zemědělského podnikatele.
- Všichni žadatelé musí plnit podmínky aktivního zemědělce.
- Veškerá půda evidovaná v LPIS na žadatele musí být řádně obhospodařovaná a žadatel musí mít k této půdě právní důvod užívání.
- Po celý kalendářní rok musí žadatel na veškeré obhospodařované zemědělské půdě dodržovat podmínky CC.

Základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS)

Konkrétní podmínky poskytnutí této platby jsou uvedeny v NV č. 83/2023 Sb. Žadatel o tuto platbu musí být aktivním zemědělcem podle čl. 4 odst. 5 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 2021/2115 a současně zemědělským podnikatelem ve smyslu § 2e-2ha zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství. Další důležitou podmínkou je dodržení minimální výměry, která činí v součtu všech dílů půdních bloků (DPB) v žádosti nejméně 1 ha. Dotčené DPB musí být vedeny na žadatele v Evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (tzv. LPIS) nejméně od data podání žádosti do 31. srpna kalendářního roku, ve kterém žádá o platbu.

Poskytnutí platby BISS je mimo jiné podmíněno řádným obhospodařováním zemědělské půdy, dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a povinných požadavků na hospodaření (SMR), které dohromady tvoří podmínky podmíněnosti CC. Tato platba je poskytována výhradně z rozpočtu EU.

Platba pro malé zemědělce

Cílem dotačního titulu je podpořit a stabilizovat malé zemědělce s výměrou do 10 ha půdy evidované v evidenci zemědělské půdy LPIS ke dni podání žádosti. Platba je však poskytována na maximálně 4 ha půdy.

Tato dotace nahrazuje všechny ostatní přímé platby, nelze o ni tedy žádat společně s jinou přímou platbou. Zemědělec si může sám vybrat, co je pro něj výhodnější, zda platba pro malé zemědělce nebo zda raději požádá o ostatní přímé platby zvlášť.

Sazba platby pro malé zemědělce pro rok 2024 byla stanovena ve výši 7 083,13 Kč/ha. Velikost obálky pro rok 2024 činila cca 89 mil. Kč.

Doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost (CRISS)

Podpora řeší některé slabé stránky českého zemědělství. Především dlouhodobě nižší příjmy menších podniků, které by bez podpory nebyly životaschopné. Smyslem platby je lepší zacílení přímých plateb na malé a střední zemědělce, a to vzhledem ke všeobecně uznávané nutnosti prosazovat vyváženější rozdělování podpory malým a středně velkým subjektům.

Platba je poskytovaná všem žadatelům na prvních 150 hektarů formou roční platby na hektar využívané zemědělské plochy. Podmínkou je nárok na základní platbu BISS. Nárok na tuto platbu bude mít každý žadatel bez ohledu na celkovou velikost obhospodařované zemědělské plochy.

Sazba CRISS pro rok 2024 byla stanovena ve výši 3 599,44 Kč/ha. Výše roční obálky pro rok 2024 činila cca 4,8 mld. Kč.

Doplňková podpora příjmu pro mladé zemědělce

Jedná se o roční platbu na způsobilý hektar pro mladé zemědělce, kteří poprvé založili nový zemědělský podnik a kteří mají nárok na platbu v rámci základní podpory příjmu. Jedná se o doplňkový příjem po zahájení činnosti, který pomůže stabilizovat příjem mladých začínajících zemědělců. Tato platba je nastavena tak, aby novým mladým začínajícím zemědělcům zvýšila příjem na úroveň zaručující zachování životaschopnosti a konkurenceschopnosti jejich hospodářství. Jedná se tedy o doplňkovou platbu k ostatním přímým platbám. Toto se týká žadatelů, kteří podali první žádost o platbu v roce 2023. Ve spojení s ostatními přímými platbami se bude jednat o výrazně vyšší přímou platbu na hektar, která může přilákat k podnikání v zemědělství více nových mladých začínajících zemědělců. Žádost o tuto platbu je možné podávat po dobu pěti po sobě jdoucích let. V závislosti na roku, kdy byla poprvé podána žádost o platbu, existují dvě skupiny žadatelů s odlišnými podmínkami způsobilosti.

Sazba pro mladé zemědělce pro rok 2024 byla stanovena ve výši 2 590,58 Kč/ha. Výše roční obálky pro rok 2024 činila cca 181 mil. Kč.

Režimy pro klima a životní prostředí (Ekoschémat, tzv. ekoplatby)

Ekoschémat jsou novým nástrojem I. pilíře společné zemědělské politiky, který je pro zemědělce dobrovolný. Ekoschémat v České republice obsahují Celofaremní ekoplatbu ve dvou úrovních, základní a prémiové a dále Ekoplatbu na podporu udržitelného hospodaření se živinami. Jejich cílem je podpořit způsoby obhospodařování zemědělské půdy, které vedou k ochraně a zlepšování životního prostředí a krajiny a které v neposlední řadě představují udržitelné hospodaření s přírodními zdroji.

Celofaremní ekoplatba

Základní stupeň celofaremní ekoplatby obsahuje řadu požadavků (podmínek), které si nelze volit samostatně a které zemědělec pro získání platby musí splnit na všech zemědělských kulturách, které obhospodařuje. Žadatel se dobrovolně zavazuje k plnění povinností základní celofaremní ekoplatby na celé jeho výměře a všemi zemědělskými kulturami, které obhospodařuje; tzn. pro účely provádění a platby základní celofaremní ekoplatby si nelze selektivně vybrat zemědělské kultury ani díly půdního bloku či jeho části. Při splnění podmínek má žadatel nárok na platbu na celou výměru, kterou obhospodařuje.

Cílem prémiové celofaremní ekoplatby je navýšení zastoupení neproduktivních ploch v zemědělské krajině a přispění k ochraně vodních toků. Jedná se o nadstavbu celofaremní ekoplatby, žadatel současně plní podmínky základního stupně celofaremní ekoplatby.

Pro poskytnutí prémiové celofaremní ekoplatby je zapotřebí, aby žadatel splnil podmínky pro poskytnutí základní celofaremní ekoplatby a zároveň vyčlenil z výměry zemědělské kultury standardní orná půda, travní porost, nebo úhor na úrovni zemědělského podniku minimální podíl neprodukcčních ploch 7 % ve stanovené kvalitě neprodukcčních ploch. Žadatel o celofaremní prémiovou ekoplatbu musí podmínky vyčlenění neprodukcčních ploch naplnit kompletně (jak požadované % neprodukcčních ploch, tak i včetně všech stanovených podmínek), tzn. výjimka týkající se neprodukcčních ploch platná pro základní celofaremní ekoplatbu neplatí pro podmínky platby prémiové celofaremní ekoplatby. V případě, že žadatel žádá o poskytnutí prémiové celofaremní ekoplatby a byl mu Fondem v evidenci využití půdy na části plochy DPB s druhem standardní orné půdy vymezen ochranný pás podél vodního toku, vyčlení výhradně ochranné pásy podél vody typu prémiový. Žadatel dodržuje pravidla podmíněnosti a minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin podle nařízení vlády upravujícího pravidla podmíněnosti plateb zemědělcům po celý kalendářní rok.

Ekoplatba na podporu udržitelného hospodaření se živinami

Ekoplatba podporující udržitelné hospodaření se živinami bude poskytována od roku 2025.

Cílem ekoplatby na podporu udržitelného hospodaření se živinami je snížit ztráty dusíku (N) a fosforu (P) z půdy, při udržení základní půdní úrodnosti, a to v přímé návaznosti na hospodaření s organickou hmotou v půdě. Žadatel je povinen plnit stanovené požadavky základní celofaremní ekoplatby.

Žadatel plní minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin podle nařízení vlády upravujícího pravidla podmíněnosti plateb zemědělcům.

Podpora příjmu vázaná na produkci

Platby navazující na platby VCS v období 2015–2022. Jedná se o podporu citlivých komodit.

Týká se:

- pěstování chmele,
- zeleniny s vysokou pracností,
- zeleniny s velmi vysokou pracností,
- ovoce s vysokou pracností,
- ovoce s velmi vysokou pracností,
- cukrové řepy,
- bílkovinných plodin,
- brambor pro výrobu škrobu,
- chovu ovcí a koz,
- produkci hovězího masa a
- produkci mléka.

Cílem je stabilizace produkčních ploch, zachování konkurenceschopnosti českých pěstitelů, vyvážení příjmu podniků vzhledem k častým výkyvům cen na trhu, atd. Podpora je poskytována formou roční platby na hektar využívané zemědělské plochy nebo roční platby na počet chovaných dobytčích jednotek. Podmínky způsobilosti žadatelů se liší v závislosti na druhu podporované komodity.

Evropské dotační programy – Přímé platby

V rámci Společné zemědělské politiky jsou prostřednictvím Podpory příjmu vázané na produkci poskytované podle článku 33 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/2115 podporovány brambory určené pro výrobu škrobu. Rozhodnutím Evropské komise byla od roku 2023 ukončena podpora pro konzumní brambory.

Pro brambory určené pro výrobu škrobu bylo na rok 2023 vyčleněno cca 75 mil. Kč. Podpora se vyplácí na hektar způsobilé plochy brambor, na které jsou plněny podmínky poskytnutí podpory.

Detailní podmínky poskytování těchto podpor jsou ustanoveny v Nařízení vlády č. 83/2023 Sb., o stanovení podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům.

Podpora prostřednictvím Podpory příjmu vázané na produkci: (CIS – Coupled income support)

Pěstování brambor je v ČR zařazeno mezi tzv. citlivé komodity a je podporováno v rámci SZP – přímých plateb – prostřednictvím Podpory příjmu vázané na produkci (CIS). Tato podpora je primárně určena pro stabilizaci důležitých odvětví, která čelí obtížím. Podpora je poskytována ve formě platby na hektar, a platba je poskytována na brambory určené pro výrobu škrobu.

Žadatelé o podporu musí používat pouze uznanou sadbu a prokazují také uplatnění brambor pro výrobu škrobu.

Podpora na produkci brambor určených pro výrobu škrobu:

Dle údajů z Jednotných žádostí bylo v roce 2024 poskytnuto celkem 75 868 197 Kč na 254 podaných žádostí, na výměru 5 158 ha. Sazba: 14 708,84 Kč/ha.

Podpora integrované produkce brambor:

V rámci II. pilíře Společné zemědělské politiky se poskytuje podpora na integrovanou produkci konzumních brambor. V roce 2024 bylo přijato 109 žádostí na výměru 5 401 ha. Stanovená sazba činila 462 EUR/ha pěstovaných brambor. Předběžné finanční požadavky vyplývající z podaných žádostí činí 61 696 980 Kč.

Národní dotační programy

Dotační programy Ministerstva zemědělství se poskytují podle Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Administraci dotačních programů provádí SZIF. Žádosti se podávají prostřednictvím Portálu farmáře SZIF.

V rámci jednotlivých podpůrných programů (PP) týkajících se brambor byly pro rok 2024 stanoveny následující dotační tituly finančních podpor:

Program 3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Účel: Zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem.

Předmět dotace:

- 3. c) podpora na testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR,
- 3. d) podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým i abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin,
- 3. e) prevence proti šíření karanténních bakterií bramboru v uzavřených pěstebních oblastech vymezených zákonem č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů.

Forma dotace:

dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční dotace).

Výše dotace:

- 3. c) do výše 60 % prokázaných přímých nákladů,
- 3. d) do výše 80 % prokázaných vyjmenovaných nákladů (viz část D Zásad),

3. e) do výše 7 500 Kč na 1 ha osázené plochy brambor uznanou sadbou bramboru, použité v uzavřené pěstební oblasti. Dotace se nevztahuje na množitelské plochy brambor určené k výrobě sadby brambor.

Poznámka: Minimální množství použité uznané sadby v uzavřené pěstební oblasti, vymezené zákonem č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů, jsou 2 tuny/ha.

Dotační program 3.e. nebyl Evropskou komisí schválen, podpora je poskytována podle nařízení Komise (ES) č. 1535/2007 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis v produkčním odvětví zemědělských produktů.

Program 9. Poradenství a vzdělávání

Účel: organizační, ekonomické a odborné poradenství

9. A. b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu

Předmět dotace:

9. A. b. 4) Podpora zajištění samostatných odrůdových zkoušek registrovaných odrůd polních plodin, za účelem zajistit získání a šíření informací o pěstitelských vlastnostech registrovaných odrůd polních plodin.

Forma dotace:

dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční dotace).

Výše dotace:

9. A. b. 4. e) maximálně do výše 24 000 Kč na 1 odrůdu píce a konzumních brambor po předání výsledků zkoušek ÚKZÚZ

9. A. b. 4. h) maximálně do výše 14 000 Kč na 1 odrůdu brambor na výrobu škrobu po předání výsledků zkoušek ÚKZÚZ.

Program 19. C. Podpora na účast producentů a zpracovatelů konzumních brambor v režimu jakosti Q CZ

19. C. a. Podpora na účast producentů a zpracovatelů konzumních brambor v režimu jakosti Q CZ

Účel: Podpora účasti v režimech jakosti Q CZ v zájmu zlepšení tržních příležitostí a dosažení přidané hodnoty konzumních brambor a výrobků z nich.

Podpora je poskytována v souladu s AGRI pokyny.

Předmět dotace:

Podpora producentům a zpracovatelům konzumních brambor na částečnou úhradu nákladů spojených s dobrovolným zapojením do režimu jakosti Q CZ.

Žadatel:

Producent a zpracovatel brambor, který se zapojil do režimu jakosti Q CZ.

Forma dotace:

Sazbová dotace

Výše dotace:

61 451 Kč na jednoho žadatele, a dále licenční poplatek za každý platný certifikovaný produkt ve výši 2 920 Kč a platba v Kč za úkony spojené s provedením certifikační/dozorové inspekce ÚKZÚZ.

Poznámka k výši dotace: Výše uvedená pevně stanovená sazba a poplatky mohou být kráceny a v návaznosti na disponibilní rozpočtové prostředky určené na tento dotační podprogram.

19.C.b. Podpora kontrolních opatření spojených s režimem jakosti Q CZ

Účel: Podpora účasti v režimech jakosti Q CZ v zájmu zlepšení tržních příležitostí a dosažení přidané hodnoty konzumních brambor a výrobků z nich.

Podpora je poskytována v souladu s AGRI pokyny.

Předmět dotace

Podpora subjektům zodpovědným za kontrolní opatření podle Certifikačního schématu pro certifikaci produktů B1, B2, B3 v režimu jakosti Q CZ, zveřejněném na webových stránkách Ministerstva zemědělství na částečnou úhradu nákladů na závazná kontrolní opatření ve vztahu k producentovi konzumních brambor, který je zapojen do režimu jakosti Q CZ.

Žadatel

Subjekt zodpovědný za kontrolní opatření, respektive zpracovatel konzumních brambor, který se zapojil do režimu jakosti Q CZ.

Dotace

Forma dotace: sazbová dotace.

Výše dotace

0,77 Kč/kg žadatelem nakoupených/vyprodukovaných brambor v režimu jakosti Q CZ ke zpracování v režimu jakosti Q CZ.

Poznámka k výši dotace: Výše uvedená pevně stanovená sazba může být krácena v návaznosti na disponibilní rozpočtové prostředky určené na tento dotační podprogram.

19.C.c. Podpora na školení producentů a zpracovatelů konzumních brambor v režimu jakosti Q CZ

Účel: Podpora účasti v režimech jakosti Q CZ v zájmu zlepšení tržních příležitostí a dosažení přidané hodnoty konzumních brambor a výrobků z nich.

Podpora je poskytována v souladu s AGRI pokyny.

Předmět dotace

Podpora na školení producentů a zpracovatelů konzumních brambor v režimu jakosti Q CZ.

Žadatel

Vlastník certifikačního schématu pro certifikaci produktů B1–B3 v režimu jakosti Q CZ.

Dotace

Forma dotace: sazbová dotace.

Výše dotace

6 280 Kč za jeden subjekt (IČ).

Poznámka k výši dotace: Výše uvedená pevně stanovená sazba může být krácena v návaznosti na disponibilní rozpočtové prostředky určené na tento dotační podprogram.

5. Státní zemědělský intervenční fond

Zákonem č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů byl ustanoven SZIF, který provádí poskytování dotací, subvencí, intervenčního nákupu a prodeje.

KONTROLA KVALITY A ZDRAVOTNÍHO STAVU KONZUMNÍCH BRAMBOR

Kontrola jakosti a zdravotní nezávadnosti brambor v roce 2024

V roce 2024 bylo provedeno celkem 189 kontrol u 66 kontrolovaných osob, kdy byla ověřována jakost a správnost označení u brambor. Prověřeno bylo celkem 257 šarží brambor, nevyhovujících šarží bylo zjištěno 36 (14 %). Souhrn výsledků je uveden v tab. I.

Tab. I: Počet vzorků brambor dle místa kontroly za rok 2024

	Výroba			Maloobchod			Velkoobchod			Ostatní			Celkem		
Název	Od	N	%N	Od	N	%N	Od	N	%N	Od	N	%N	Od	N	%N
Brambory rané	5	0	0	33	5	15,2	1	0	0	3	0	0	42	5	11,9
Brambory pozdní	24	0	0	172	30	17,4	17	0	0	2	1	50	215	31	14,4
Brambory celkem	29	0	0	205	35	17,1	18	0	0	5	1	20	257	36	14
Pouze ČR	26	0	0	125	19	15,2	4	0	0	0	0	0	155	19	12,3
EU mimo ČR	3	0	0	65	8	12,3	13	0	0	5	1	20	86	9	10,5
EU včetně ČR	29	0	0	190	27	14,2	17	0	0	5	1	20	241	28	11,6
Třetí země	0	0	0	9	5	55,6	1	0	0	0	0	0	10	5	50
Celkem mimo ČR	3	0	0	80	16	20	14	0	0	5	1	20	102	17	16,7
Neuveden	0	0	0	6	3	50	0	0	0	0	0	0	6	3	50

Pramen: SZPI

Legenda: Od - celkový počet odebraných vzorků, N - počet nevyhovujících vzorků, %N - procento nevyhovujících vzorků

Dle procentuálního zastoupení hodnocených vzorků podle jejich země původu tvořily největší podíl vzorky z České republiky (60,3 %), dále vzorky brambor ze zemí EU (33,5 %) a nejméně vzorků pocházelo ze třetích zemí (3,9 %). U 2,3 % odebraných vzorků nebyla země původu uvedena. Nejvíce nevyhovujících vzorků pocházelo z ČR (52,8 % ze všech nevyhovujících vzorků) a dále z EU (25 % ze všech nevyhovujících vzorků) a ze třetích zemí (13,9 % ze všech nevyhovujících vzorků).

Nejčastějším jakostním nedostatkem u brambor bylo naklíčení, skvrny pod slupkou a zelené hlízy. V případě nevyhovujícího značení nebyly brambory vůbec označeny povinnými údaji. Vzorky ke zjištění odrůdové pravosti a jednotnosti byly ve 5 případech nevyhovující.

V roce 2024 bylo na přítomnost cizorodých látek analyzováno 48 vzorků brambor. Přítomnost pesticidů byla ověřována u 25 vzorků brambor. Jeden vzorek pozdních brambor (Německo) byl vyhodnocen jako nevyhovující z důvodu nadlimitního obsahu imazalilu.

Analýza brambor ke zjištění obsahu kadmia a olova byla provedena u 9 vzorků bez překročení limitu. Glykoalkaloidy byly stanovovány u 10 vzorků. Množství dusičnanů bylo zjišťováno u 8 vzorků.

FYTOSANITÁRNÍ PODMÍNKY OBCHODU S BRAMBORAMI V RÁMCI EU A PŘI DOVOZU BRAMBOR ZE TŘETÍCH ZEMÍ

Obchodování s bramborami v rámci EU a dovoz brambor ze třetích zemí do České republiky se z rostlinolékařského hlediska řídí přímo platným prováděcím nařízením Komise (EU) 2019/2072, kterým se stanoví jednotné podmínky pro provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2031, pokud jde o ochranná opatření proti škodlivým organismům rostlin, zákonem č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů; dále přímo platnými prováděcími nařízeními Komise (EU) 2022/1192, 2022/1193, 2022/1194 a 2022/1195, kterými se stanovují opatření k eradikaci a prevenci šíření organismů *Globodera pallida* a *Globodera rostochiensis*, *Ralstonia solanacearum*, *Clavibacter sepedonicus* a *Synchytrium endobioticum* a které nahrazují vyhlášky č. 331/2004 Sb., č. 332/2004 Sb. a č. 75/2010 Sb., ve zněních pozdějších předpisů. Škodlivé organismy, jejichž zavlékání a rozšiřování na území členských států EU je zakázáno, jsou uvedeny v příloze II prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2072, případně v nařízeních o mimořádných rostlinolékařských opatřeních vydávaných od 1. 1. 2014 Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským, a před tímto datem Státní rostlinolékařskou správou. Tato nařízení byla vydána v souladu s prováděcími rozhodnutími Evropské komise.

Podmínky dovozu brambor ze třetích zemí jsou stanoveny v prováděcím nařízení Komise (EU) 2019/2072. Dovoz sadbových brambor je zakázán ze všech třetích zemí, kromě Švýcarska. Dovoz nesadbových brambor je zakázán ze všech třetích zemí, kromě

- a) Alžírsko, Egypt, Izrael, Libye, Maroko, Sýrie, Švýcarsko, Tunisko a Turecko,
- b) dále je umožněn dovoz z následujících zemí – Albánie, Andorra, Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Kanárské ostrovy, Faerské ostrovy, Gruzie, Island, Lichtenštejnsko, Moldavsko, Monako, Severní Makedonie, Norsko, Rusko (pouze některé federální okruhy), San Marino a Ukrajina. Dovoz je možný pouze v případě, že je země uznaná jako prostá organismu *Clavibacter sepedonicus* v souladu s postupem podle článku 107 nařízení (EU) 2016/2031, nebo jsou právní předpisy těchto států uznané jako rovnocenné pravidlům Unie týkajících se ochrany před organismem *Clavibacter sepedonicus* v souladu s postupem podle článku 107 nařízení (EU) 2016/2031. V roce 2024 však žádná země nesplnila stanovené podmínky a dovoz nesadbových brambor nebyl realizován.

Dovozci se musí předem informovat o aktuálních podmínkách, protože se v průběhu roku mohou měnit. Podmínky dovozu nesadbových hlíz bramboru původem z Egypta do EU, a tedy i do ČR, jsou pak určeny prováděcím rozhodnutím Komise 2011/787/EU, které stanovuje určité další požadavky, které musí být splněny při dovozu brambor z Egypta, a které zároveň členské státy opravňuje k přijetí dočasných mimořádných opatření proti zavlečení a šíření bakterie *Ralstonia solanacearum*. Evropská komise navíc umožňuje členským státům EU formou dočasných výjimek a při splnění zvláštních, k těmto účelům stanovených fytokaranténních požadavků, i dovoz brambor ze zemí, odkud není povoleno brambory do EU dovážet. Jedná se například o sadbové brambory z Kanady, tato výjimka však neplatí pro Českou republiku, nebo o nesadbové brambory z Kuby, ani tuto výjimku však Česká republika nevyužívá.

Při dovozu brambor ze třetích zemí do České republiky je vstupní (dovozní) rostlinolékařská kontrola obvykle prováděna mimo území České republiky, a to na vnější hranici EU místní rostlinolékařskou službou. Dovoz brambor přes vstupní místa ČR nebyl v roce 2024 realizován. Na ostatních vstupních místech bylo odbaveno celkem 24 zásilek konzumních brambor z Egypta, které dováželi čeští dovozci. Celková hmotnost dovezených brambor činila 1889 t. Dovoz konzumních brambor původem z jiných států mimo EU, kromě Egypta, byl realizován přes dovozce z jiných členských států EU. Nadále platí, že dovážené zásilky nesadbových brambor ze třetích zemí musí být prosté škodlivých organismů uvedených v příloze II nařízení Komise (EU) 2019/2072 a splnit zvláštní požadavky uvedené v tomto nařízení Komise. Dále musejí být opatřeny rostlinolékařským osvědčením a musí být provedena vstupní dovozní kontrola. Velké množství sadbových brambor se do ČR přemísťuje (dováží) z jiných členských států EU. V rámci prováděných kontrol bylo ve dvou případech zachyceno nebezpečné hádátka *Meloidogyne chitwoodi* na sadbových bramborách původem z Německa a Nizozemska. Pozitivně testované partie byly zlikvidovány.

V roce 2024 bylo v rámci vývozu brambor a produktů vyrobených z brambor celkem *fytosanitárně* certifikováno 49 zásilek. Nesadbových brambor bylo vyvezeno 18 zásilek v množství 365,2 t, které směřovaly do Norska a Bosny a Hercegoviny. Sadbové brambory nebyly vyváženy. Vývoz brambor je realizován až po splnění dovozních fyto-sanitárních podmínek, které zahrnují i povinné testování na škodlivé organismy. Tradičně jsou z České republiky vyváženy zpracované brambory nebo výrobky z nich. Celkem bylo vyvezeno 31 zásilek o celkové hmotnosti 1445,4 t, zásilky byly určeny pro Mexiko, Indonésii, Izrael, Srbsko, Libanon, Brazílii, Čínu a Filipíny. Již v roce 2020 byly Českou republikou vypracovány podklady pro zpracování hodnocení plnění fyto-sanitárních podmínek pro možný vývoz brambor do Turecka. Dovozy z ČR však doposud nebyl povolen.

Pro obchod s bramborami v rámci EU platí, že vstupní rostlinolékařská kontrola je nahrazena systémem pravidelného úředního dohledu v místě pěstování. U sadbových brambor je fyto-sanitární nezávadnost dodávky potvrzena rostlinolékařským pasem, který musí být připojen k dodávkám sadbových brambor při jejich pohybu po území členských států EU. V případě nesadbových brambor musí být dodávky označeny registračním číslem subjektu, který uvádí nesadbové brambory na trh a který spadá podle rostlinolékařských předpisů pod povinnost registrace (tj. pěstitel nesadbových brambor, provozovatel balírny či společného obchodního skladu). Podle dočasných opatření dle článku 8 prováděcího nařízení Komise (EU) 2022/1194 musí být však při přemísťování do jiných členských států EU opatřeny rostlinolékařským pasem i nesadbové brambory původem z Polska nebo Rumunska, tedy z území s vysokou mírou zamoření *Clavibacter sepedonicus*. Veškeré zvláštní požadavky pro hlízy, osivo a rostliny bramboru původem z Evropské unie jsou uvedeny v příloze VIII prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2072. Členské státy EU namátkově ověřují fyto-sanitární nezávadnost dodávek brambor z ostatních členských států vlastními kontrolami v rámci obchodního řetězce, včetně laboratorního testování úředně odebraných vzorků na výskyt škodlivých organismů.

Na základě prováděcího rozhodnutí Komise 2012/270/EU o mimořádných opatřeních proti zavlečení dřepčičků *Epitrix cucumeris* (Harris), *Epitrix similis* (Gentner), *Epitrix subcrinita* (Lec.) a *Epitrix tuberis* (Gentner) do Unie a jejich rozšiřování na území Unie, v platném znění (viz také nařízení ÚKZÚZ o mimořádných rostlinolékařských opatřeních k ochraně proti zavlečení a rozšiřování dřepčičků *Epitrix cucumeris*, *Epitrix papa*, *Epitrix subcrinita* a *Epitrix tuberis* s čj. UKZUZ 008051/2018), platí pro dodávky nesadbových brambor pocházející z vymezených území, tzn. v nichž je prokázán výskyt karanténních (regulovaných) druhů dřepčičků, povinnost, že tyto dodávky při přemísťování musí být také opatřeny rostlinolékařskými pasy. Výskyty karanténních dřepčičků byly dosud zjištěny ve Španělsku a Portugalsku.

Mezi velmi sledované karanténní škodlivé organismy bramboru patřili stále původci karanténních bakterií bramboru, na které je každoročně na území ČR prováděn rozsáhlý průzkum výskytu spojený s odběrem a testováním vzorků hlíz bramboru. Jedná se o bakterii *Clavibacter sepedonicus* (Cs), která je původcem bakteriální kroužkovitosti bramboru, a bakterii *Ralstonia solanacearum* (Rs), která je původcem bakteriální hnědé hniloby bramboru. Kromě hlíz bramboru jsou v případě Rs testovány vzorky vody odebírané z odpadních a oplachových vod v podnicích, které zpracovávají brambory, vzorky vody určené k zavlažování polních plodin (především v povodí řek Labe a Morava) a případně i vzorky plevelných hostitelských lilkovitých rostlin pro Rs odebírané z pobřežní vegetace u závlahových stanic pro polní plodiny. Na výskyt Cs jsou každý rok vzorkovány a testovány všechny tuzemské partie rozmnožovacího materiálu bramboru, tuzemské nesadbové brambory jsou oproti tomu vzorkovány a testovány pouze namátkově. Na výskyt Rs jsou každý rok vzorkovány a testovány tuzemské partie pouze základního rozmnožovacího materiálu a tuzemské nesadbové brambory jsou vzorkovány a testovány pouze namátkově. V roce 2024 byl laboratorně potvrzen výskyt Cs pouze v 1 vzorku nesadbových hlíz bramboru. Výskyt Rs v sadbových i nesadbových hlízách nebyl v roce 2024 potvrzen. Ve stejném období však byl laboratorně potvrzen výskyt Rs ve 3 vzorcích vody odebraných z vodních toků (Opatovický kanál a Labský náhon u Labe).

V roce 2024 bylo na území ČR zjištěno pět výskytů haďátka bramborového (*Globodera rostochiensis*). Čtyři pozitivní vzorky se týkaly přezkušování pozemků s již dříve nařízenými mimořádnými rostlinolékařskými opatřeními proti tomuto haďátku. Jeden pozitivní vzorek se týkal nového výskytu (jedna cysta s živým obsahem) v hromadě odpadní zeminy ve zpracovně brambor mimo ornou půdu.

PĚSTOVÁNÍ A TRH BRAMBOR V EVROPĚ

Pěstování a trh brambor v EU a dalších vybraných zemích

Bramborářská sezóna v Evropě měla v roce 2024 z pohledu ročníkových vlivů poněkud odlišný průběh. V některých zemích se opakovalo sucho, které postihlo v minulých letech prakticky všechny významné bramborářské státy. Naopak v jiných zemích jsou odhady sklizně na konci roku 2024 velmi vysoké (Německo, Francie). EU-27 odhaduje v roce 2024 osázenou plochu 1,386 mil. ha (-57 tis. ha oproti roku 2023).

Podle šetření NPEG se plocha konzumních brambor v nejdůležitějších bramborářských zemích severozápadní Evropy oproti předchozímu roku zvýšila na 557 tis. ha (+35 tis. ha). EU 4 předpokládá sklizeň na úrovni 24,7 mil. tun (2023 – 23,1 mil. tun). Nárůst plochy konzumních brambor má hlavně Francie (+12,6 %) a Německo (+8,9 %). Nižší pěstitelskou plochu brambor má Rumunsko (78,2 tis. ha, pokles o 1,7 %).

Osázené plochy brambor v jednotlivých zemích EU (tis. ha)

Stát	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Belgie	98,5	97,2	90,1	92,2	94,9	102,6
Bulharsko	10,0	10,0	10,0	9,0	7,0	6,5
ČR	22,9	23,9	22,8	21,7	21,0	22,8
Dánsko	56,7	62,8	51,1	56,7	61,1	58,3
Německo	271,6	274,9	259,3	266,8	264,7	282,2
Estonsko	3,4	3,4	3,1	3,1	3,2	2,9
Irsko	7,1	8,6	8,6	8,5	8,2	9,3
Řecko	16,9	15,7	15,0	13,7	12,0	13,2
Španělsko	68,6	67,2	66,0	63,7	59,4	61,2
Chorvatsko	9,3	9,3	8,9	9,0	6,9	7,2
Francie	207,3	214,5	211,6	211,7	204,4	222,8
Itálie	47,0	47,1	46,7	47,0	45,5	49,1
Kypr	4,0	4,1	4,0	3,6	3,8	3,7
Lotyšsko	10,0	8,5	7,3	7,7	8,0	6,9
Litva	19,5	18,0	15,3	16,0	15,5	14,9
Lucembursko	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Maďarsko	13,4	14,8	8,1	7,9	7,5	8,0
Malta	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,4
Nizozemsko	167,6	165,6	159,1	162,3	156,0	155,1
Rakousko	24,0	24,3	22,6	21,4	20,6	21,9
Polsko	310,0	358,7	235,8	196,1	188,6	194,5
Portugalsko	18,0	17,5	16,8	14,6	14,5	13,9
Rumunsko	174,1	101,0	83,5	74,7	79,5	78,2
Slovinsko	2,8	2,9	2,7	2,9	2,9	2,8
Slovensko	8,2	7,0	5,2	5,8	5,4	6,1
Finsko	20,9	20,7	20,3	20,0	16,5	18,0
Švédsko	23,6	24,1	23,7	23,4	22,5	23,6
EU-15	1 152,1	1 037,2	1 019,0	1 002,7	982,0	1 031,7
EU-27	1 749,9	1 669,4	1 427,9	1 360,8	1 329,9	1 386,6

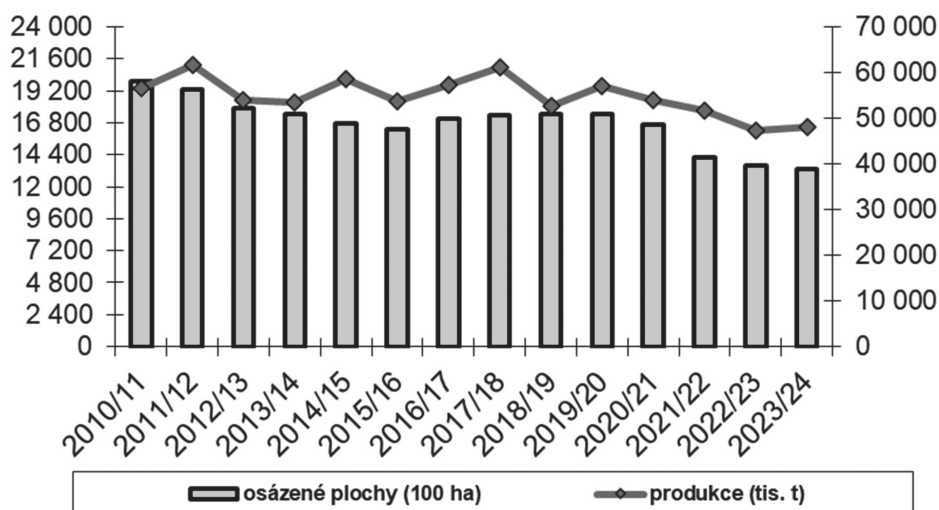
Pramen: EUROSTAT, ČR pouze za zemědělský sektor

Sklizeň brambor v jednotlivých zemích EU (tis. tun)

Stát	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Belgie	4 059	3 980	3 871	3 546	4 124	4 192
Bulharsko	145	192	196	121	120	107
ČR	604	696	672	655	574	653
Dánsko	1 934	2 763	2 375	2 618	2 757	2 565
Německo	10 417	11 715	11 312	10 683	11 607	12 677
Estonsko	67	88	66	61	79	80
Irsko	334	300	407	368	336	396
Řecko	470	451	412	384	309	339
Španělsko	2 238	2 052	2 081	1 916	1 977	1 934
Chorvatsko	184	174	130	110	95	86
Francie	8 102	8 692	8 984	8 040	8 472	9 118
Itálie	1 338	1 435	1 388	1 333	1 265	1 416
Kypr	84	80	80	86	95	86
Lotyšsko	246	181	115	170	147	151
Litva	330	297	200	256	281	298
Lucembursko	15	16	16	14	13	18
Maďarsko	346	270	208	165	216	218
Malta	8	8	7	7	7	6
Nizozemsko	7 100	7 020	6 678	6 916	6 521	6 463
Rakousko	751	886	770	678	594	688
Polsko	6 665	7 849	7 081	6 031	5 590	6 355
Portugalsko	489	410	410	320	357	276
Rumunsko	2 627	2 698	1 398	1 186	1 085	1 040
Slovinsko	65	89	64	63	69	75
Slovensko	184	166	155	131	136	177
Finsko	619	624	559	562	498	520
Švédsko	848	877	826	851	798	885
EU-27	57 171	53 959	50 441	47 276	48 173	50 775

Pramen: Eurostat

Vývoj osázených ploch a produkce brambor v EU 27

Pramen: EUROSTAT, VÚB

Sklizňové plochy konzumních brambor v EU 4 (ha)

Země	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Nizozemsko	76 350	78 890	76 710	71 730	76 671	75 484	77 376
Francie	145 260	152 720	158 590	153 840	152 590	158 677	170 244
Belgie	94 428	97 921	96 985	89 053	92 355	96 253	100 677
Německo	178 500	186 000	189 700	183 060	189 000	191 910	209 000
EU 4	494 538	515 531	521 985	497 683	510 616	522 324	557 297

Pramen: North - Western European Potato Growers

Sklizeň brambor v SRN v roce 2023 a odhad pro rok 2024

Země – stát	Plocha v tis. ha		Výnosy v t/ha		Sklizeň v tis. tun	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Bádensko - Württembersko	5,7	5,0	30,1	33,0	170	175
Bavorsko	38,6	35,8	38,5	42,6	1 487	1 525
Braniborsko	10,2	10,7	34,1	32,8	347	351
Meklenbursko - Přední Pomořansko	12,4	13,7	42,7	43,8	531	600
Dolní Sasko	120,5	139,8	45,8	45,4	5 520	6 340
Severní Porýní - Vestfálsko	41,7	45,9	53,0	49,0	2 211	2 249
Porýní - Falcko	6,6	6,7	35,1	35,8	232	240
Sasko	5,3	5,6	39,3	33,8	210	183
Sasko - Anhaltsko	12,4	13,6	41,9	42,2	520	573
Schlesvicko - Holštýnsko	6,0	7,1	36,5	38,6	219	274
SRN	264,7	289,3	43,9	43,9	11 607	12 677

Pramen: AMI

VÝVOJ PĚSTOVÁNÍ A TRHU BRAMBOR V ČR

Průběh povětrnostních podmínek v bramborářské oblasti v roce 2024 (údaje pracoviště VÚB Valečov)

Podmínky pro přípravu pozemků a zakládání porostů brambor byly v roce 2024 příznivé, zejména v dubnu. V dubnu spadlo 18,9 mm, což znamenalo pouze 50,8 % dubnového normálu. Také teplotně byl duben podnormální, s výskytem minusových teplot vzduchu a sněhových srážek. V květnu naopak spadlo 98,4 mm, což tvořilo 120,9 % normálu. Velmi mokrá byla zejména první dekáda května. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla v květnu vyšší než normál. Teplotně byl i červen nadnormální. Červnový měsíční úhrn srážek byl na úrovni 43,8 mm, což je pouze 55,5 % normálu. Příznivější pak byl červenec s mírně nadnormální průměrnou měsíční teplotou vzduchu a normálním úhrnem srážek. Situace se změnila v srpnu, kdy byly zaznamenány nadnormální teploty. Měsíční úhrn srážek byl naměřen 66,4 mm (77,4 % normálu), ovšem z tohoto úhrnu spadlo 40,6 mm během 24 hodin (18,8.). Po zbytek měsíce však převažovalo teplé a velmi suché počasí. Porosty brambor v tomto období trpěly vodním stresem. Září bylo naopak velmi deštivé. Suma srážek za měsíc činila 206,6 mm, což je 345 % normálu. Srážky pokračovaly i v první polovině října, což velmi komplikovalo sklizeň brambor.

Průměrná měsíční teplota vzduchu a měsíční úhrny srážek na pracovišti VÚB Valečov (normál 1991–2020)

Měsíc	Průměrná měsíční teplota vzduchu (°C)			Měsíční úhrn srážek (mm)		
	Normál	2024	Odchylka od normálu	Normál	2024	% normálu
I.	-1,5	-0,8	+0,7	42,5	49,8	117,2
II.	-0,5	5,5	+6,0	33,8	64,0	189,3
III.	3,1	6,7	+3,6	45,9	46,89	102,1
IV.	8,2	5,3	-2,9	37,2	18,9	50,8
V.	12,9	14,4	+1,5	81,4	98,4	120,9
VI.	16,3	18,2	+1,9	78,9	43,8	55,5
VII.	18,2	19,8	+1,6	98,9	99,3	100,4
VIII.	17,9	20,4	+2,5	85,8	66,4	77,4
IX.	12,9	14,8	+1,9	59,9	206,6	344,9
X.	8,2	9,5	+1,3	45,6	45,1	98,9
XI.	3,5	2,3	-1,2	41,6	29,1	69,9
XII.	-0,6	0,5	+0,9	45,2	43,9	97,1

Ochrana brambor

Ročník 2024 lze z hlediska výskytu škodlivých činitelů celkově považovat za průměrný s výjimkou vysokého náletu přenašečů virových chorob do porostů brambor. Velké rozdíly však byly ve výskytu listových chorob, zejména plísně bramboru, a to i v rámci bramborářských oblastí, protože se lokálně významně lišily srážkové úhrny. To se projevilo také v postižení fyziologickými poruchami na hlízách tam, kde byl delší přísušek. Závěr vegetace byl sice poměrně příznivý, ale zářijové deště někde zaplavily pozemky a sklizeň se protáhla o dva až tři týdny. U řady partií se proto objevily problémy s měkkou hnilobou hlíz.

Regulace zaplevelení a účinnost herbicidních zásahů v roce 2024

V roce 2024 byly příznivé podmínky pro účinnost preemergentních herbicidů, a to zejména díky květnovým srážkám.

Stálým problémem je poměrně úzký výběr účinných herbicidních látek. Pro preemergentní aplikaci bylo v roce 2024 možné využít osmi účinných látek - aclonifen (Bandur, Toutatis DamTec), diflufenikan (Bokator), clomazone (např. Command 36 CS), flufenacet (Plateen 41,5 WG), flurochloridone (Racer 25 EC), metobromuron (Proman, Sinopia), metribuzin (např. Sencor Liquid, Plateen 41,5 WG, Arcade 880 EC) a prosulfocarb (např. Arcade 880 EC, Roxy 800 EC). Pro postemergentní použití byly k dispozici čtyři účinné látky – bentazon (Basagran), metribuzin (např. Sencor Liquid), prosulfocarb (Arcade 880 EC) a rimsulfuron (Titus 25 WG). Prodej a použití účinné látky metribuzin bude v roce 2025 ukončeno.

V roce 2024 byl opět zaznamenán silný výskyt plevelných brambor. Povětrnostní podmínky zimy 2023/2024 způsobily, že nedošlo k dostatečnému promrznutí půdy. Tato situace se opakovala již dvanáctou po sobě jdoucí zimu. Jediným možným způsobem regulace plevelných brambor je v tomto případě použití vhodných herbicidů v ostatních plodinách v rámci osevního sledu. Regulace plevelných brambor herbicidy je však poměrně obtížná, účinnost herbicidů bývá často na poměrně nízké úrovni.

Choroby

Černání stonků se vyskytovalo u některých partií citlivých odrůd, kde byla použita silně kontaminovaná sadba. Často se jednalo o sadbu z dovozu, neboť v západní Evropě byly v roce 2023 velmi nepříznivé podmínky při sklizni.

Aktinomycetová obecná strupovitost byla v roce 2024 stejně jako v roce předešlém méně častým problémem, neboť v době nasazování hlíz, což je citlivé období pro infekci, byl dostatek vláhy, který potlačil aktivitu původců choroby.

Plíseň bramboru se oproti předchozím dvěma ročníkům sice šířila epidemicky a zasáhla všechny pěstitelské oblasti, ale její výskyt a intenzita infekčního tlaku byly lokálně velmi rozdílné. Příčinou byly převážující anticyklonální situace se srážkami přívalem charakteru. Ty byly často vydatné, ale následný intenzivní sluneční svit a vysoké teploty zamezily dlouhodobějšímu ovlhčení listové plochy. To vedlo v mnohých lokalitách k infekci citlivých odrůd, ale další šíření bylo omezené nebo ohniska zanikla. Tam, kde podmínky pro trvalejší ovlhčení listů byly příznivé, se infekce šířila velmi rychle. Plíseň bramboru v tomto roce byly postiženy nejvíce české i moravské ranobramborářské oblasti, dále pak severní Morava a na Vysočině části Jihlavska a Pelhřimovska. První výskyty plísně byly zaznamenány již v závěru května a začátkem června. Během června pak došlo také k rozvoji epidemického šíření, a to především v časně sazených a zapojených porostech. Někdy byla opožděna první ošetření, nebo nebyl včas obnoven postřik po přívalemých deštích. Důslednou ochranou systémovými fungicidy s přispěním intenzivního slunečního svitu se ale často podařilo šíření plísně zpomalit. Situace se v jednotlivých lokalitách velmi lišila až do konce pěstitelské sezóny. V silně napadených porostech plíseň významně zkrátila vegetaci a redukovala výnos hlíz, jinde byl výskyt choroby po celou vegetaci sporadický. K významnějšímu napadení hlíz plísní bramboru převážně nedošlo.

Alternariové skvrnitosti se začaly více objevovat v druhé polovině července a ochrana fungicidy byla nutná. I zde se rovněž projevil velké lokální a odrůdové rozdíly. Více byly atakovány porosty postižené suchem.

Vodnatá hniloba (infekce při sklizni houbami rodu *Pythium*) se vyskytla v jednotlivých případech sklizní za vysokých teplot v srpnu a v první polovině září. Pěstitelům je ale nebezpečí této choroby do značné míry známo a snažili se vyvarovat sklizně v horkých dnech, nebo sklizeň přerušit, pokud se tento problém objevil.

Abiotikózy byly vyvolány přerušováním růstu hlíz v důsledku přísušků a vysokých teplot. Většinou však nedošlo k extrémním výkyvům projevujícím se sklovitostí. Nejčastější byly deformace hlíz menšího rozsahu a zmlazování, u některých odrůd také rzivost dužniny a nekrózy cévních svazků.

Skládkové choroby se vyskytly v podobě bakterióz především tam, kde byly sklizeny hlízy s nevyzrálou slupkou, nebo došlo k zaplavení porostů před sklizní. Napadení suchými hnilobami bylo často spojeno s mechanickým poškozením partií s deformovanými hlízami v důsledku přísušků.

Škůdci

Nálet mšic do porostů brambor byl v tomto roce druhý nejsilnější od roku 2011 a vůbec nejsilnější do poloviny června, přičemž začal ihned po silném ochlazení v druhé polovině dubna. Stagnace přišla až v druhé červencové dekádě. Zvláště mšice broskvoňová vykazovala za uvedené roky sledování vůbec nejsilnější nálet během června, tedy v období, kdy jsou porosty k infekci virovými chorobami nejcitlivější. Proti mšicím v sadbových porostech brambor byly k dispozici v roce 2024 pouze tři skutečně účinné insekticidy s omezeným počtem postřiků (k řadě dalších registrovaných insekticidů vykazují mšice vysokou rezistenci). To neumožňuje udržet dostatečnou insekticidní clonu u sadbových porostů a dodržovat pravidla antirezistentní strategie. Velmi účinné minerální oleje jsou stále bez registrace a pro desikaci razantním přípravkem Reglone je nutné žádat každoročně o výjimku. Ochrana sadbových porostů proti přenašečům virů je v posledních letech velmi obtížná.

Mandelinka bramborová vykazovala až na výjimky obecně spíše průměrný až slabší výskyt. Příčinou byla mírná zima, kdy bývá vyšší úhyn přezimujících dospělců a také vysoké teploty v březnu a v první polovině dubna, kdy se dospělci budili a následně hynuli v důsledku nedostatku potravy a následného ochlazení. Teplé léto pak ale urychlilo vývoj tohoto škůdce a někde bylo nutné zasáhnout proti druhé generaci.

Drátovci se stali v posledních letech u brambor trvalým problémem. K jejich rozšíření přispívají pro ně vhodné meteorologické podmínky, bezorební pěstitelské systémy a struktura rostlinné výroby. Boj s těmito škůdci je nutné vést v celém osevním postupu. U brambor nestačí použití insekticidů, ale významnou roli hrají agrotechnická opatření, především intenzivní zpracování půdy a včasná sklizeň. Škodlivý výskyt je většinou na menších plochách a při klasické technologii pěstování. Výrazně eliminuje tyto škůdce technologie odkamenění.

Plochy, hektarové výnosy a produkce brambor v ČR

V roce 2024 bylo v ČR osázeno celkem 28 725 ha brambor, z toho plocha raných činí 2 295 ha, pozdních konzumních 18 254 ha, pro produkci škrobu 5 406 ha a plocha sadby brambor 2 770 ha. Na zemědělský sektor připadá 22 747 ha, na domácnosti 5 978 ha.

Sklizeň brambor v ČR po dopočtu domácností v roce 2024

Ukazatel	Plochy za zemědělský sektor (ha)	Odhad ploch za domácnosti (ha)	Plochy celkem (ha)	Průměrný výnos (t/ha)	Celková produkce (t)
	ZS	D	ZS + D	ZS + D	ZS + D
brambory celkem	22 747	5 978	28 725	27,28	783 743
brambory rané	1 070	1 225	2 295	20,17	46 286
brambory ostatní	18 908	4 753	23 660	28,39	671 791
brambory sadbové	2 770	-	2 770	23,71	65 666

Pramen: ČSÚ

Poznámka: zemědělský sektor = ZS, domácnosti = D

Vývoj produkčních ploch, hektarových výnosů a produkce brambor celkem v ČR po dopočtu domácností

Hospodářský rok	Produkční plochy			Průměrný výnos	Celková produkce
	Zemědělský sektor	Domácnosti	Celkem		
	(ha)	(ha)	(ha)		(t)
2004/05	35 971	6 167	42 138	23,57	993 203
2005/06	36 071	5 136	41 207	28,05	1 155 996
2006/07	30 026	8 523	38 549	21,70	836 614
2007/08	31 908	8 336	40 244	24,79	997 671
2008/09	29 788	8 028	37 816	25,00	945 234
2009/10	28 734	7 988	36 722	25,29	928 752
2010/11	27 079	7 971	35 050	23,45	821 862
2011/12	26 450	7 130	33 580	29,00	973 859
2012/13	23 652	6 417	30 069	26,77	804 980
2013/14	23 205	6 096	29 301	22,08	646 871
2014/15	23 993	6 096	30 089	27,68	832 762
2015/16	22 681	6 013	28 694	21,06	604 348
2016/17	23 414	6 137	29 551	28,13	831 132
2017/18	23 418	6 015	29 433	27,85	819 712
2018/19	22 889	6 004	28 893	24,69	713 266
2019/20	22 893	5 974	28 867	26,20	756 310
2020/21	23 876	6 088	29 964	27,73	830 821
2021/22	22 824	6 026	28 850	28,15	812 061
2022/23	21 680	5 984	27 664	28,67	793 154
2023/24	20 947	6 073	27 020	26,02	703 078
2024/25	22 747	5 978	28 725	27,28	783 743

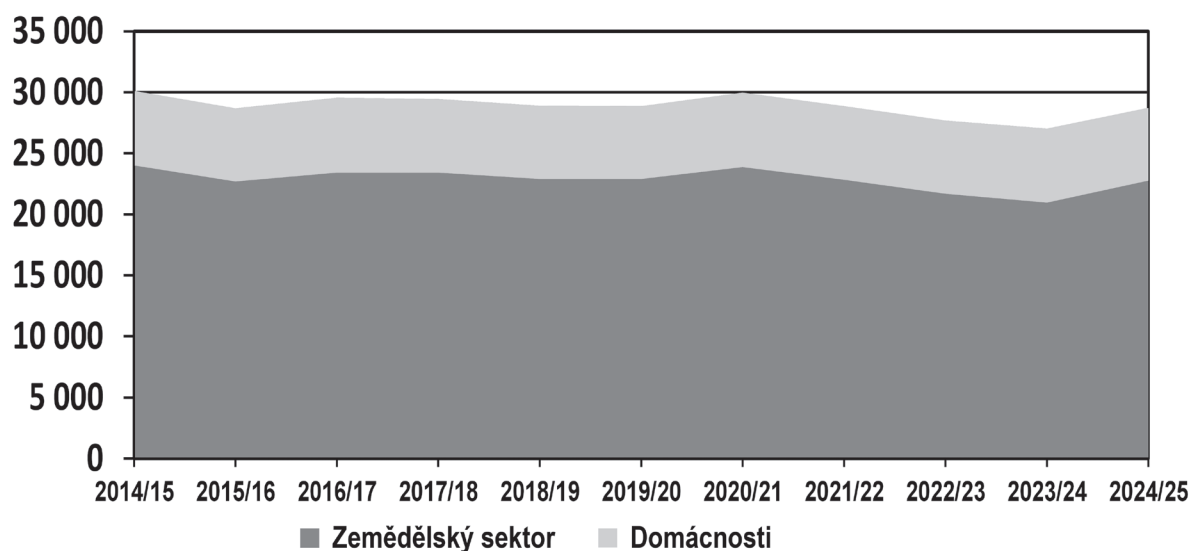
Pramen: ČSÚ

Zahraniční obchod brambor celkem za hospodářské roky (KN 0701 1000 až 0701 9090)

Ukazatel/Rok	MJ	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Dovoz brambor celkem	t	153 832	177 736	191 471	215 410	174 225	168 913	159 212	186 573
Vývoz brambor celkem	t	28 297	24 363	20 294	16 879	13 460	19 651	30 352	24 794

Pramen: ČSÚ

Porovnání produkčních ploch brambor pěstovaných v ČR v zemědělském sektoru a domácnostech

Pramen: ČSÚ

Porovnání produkčních ploch brambor ostatních¹⁾ podle krajů bez dopočtu domácností (ha)

Kraj/Rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Česká republika	19 228	19 017	19 778	19 381	18 108	17 428	18 908
Hl. m. Praha	11	10	8	17	16	8	7
Středočeský	4 679	4 832	4 992	5 059	5 686	3 713	5 094
Jihočeský	2 944	2 759	2 792	2 589	2 775	2 421	2 606
Plzeňský	1 073	1 052	1 050	1 201	1 222	916	1 040
Karlovarský	49	42	57	76	68	46	39
Ústecký	441	507	545	558	479	379	456
Liberecký	141	115	137	121	120	118	110
Královéhradecký	667	646	726	696	572	561	599
Pardubický	907	951	1 004	866	897	793	824
Vysočina	5 728	5 660	5 955	5 715	5 365	5 341	5 706
Jihomoravský	1 210	1 195	1 192	1 364	1 160	1 101	1 327
Olomoucký	320	327	346	307	283	286	295
Zlínský	254	212	239	208	187	139	133
Moravskoslezský	804	708	735	604	628	604	673

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ Souhrn sklizňových ploch pozdních konzumních brambor a brambor pro výrobu škrobu.

Celková bilance nabídky a poptávky brambor v České republice¹⁾

Ukazatel		MJ	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24*
Produkční plocha		tis. ha	28,9	30,0	28,9	27,7	27,0
Hektarový výnos		t/ha	26,2	27,73	28,15	28,67	26,02
Počáteční zásoba		tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Výroba		tis. t	756,3	830,8	812,1	793,2	703,1
Dovoz brambor čerstvých		tis. t	219,9	174,4	171,3	159,2	186,6
Dovoz ve výrobcích		tis. t	201,2	195,8	217,8	242,7	254,8
Dovoz brambor v nativním škrobu		tis. t	21,8	17,9	20,2	24,5	27,3
Dovoz celkem		tis. t	442,9	388,0	409,3	426,4	468,7
Celková nabídka		tis. t	1 199,2	1 218,8	1 221,4	1 219,6	1 171,8
Domácí spotřeba		tis. t	1 037,2	1 093,0	1 078,5	1 070,7	1 042,7
v tom	- potraviny	tis. t	630,0	630,0	630,0	630,0	620,0
	- sadba	tis. t	79,0	77,0	76,0	70,0	70,0
	- odpad a skladové ztráty	tis. t	130,0	162,3	156,8	173,4	191,6
	- technické užití - škrob	tis. t	189,9	223,7	215,7	197,3	151,1
Vývoz brambor čerstvých		tis. t	21,1	14,1	20,7	30,3	24,8
Vývoz ve výrobcích		tis. t	77,2	60,6	60,8	56,7	51,9
Vývoz brambor v nativním škrobu		tis. t	63,7	51,1	61,4	61,9	52,4
Vývoz celkem		tis. t	162,0	125,8	142,9	148,9	129,1
Celková poptávka		tis. t	1 199,2	1 218,8	1 221,4	1 219,6	1 171,8
Soběstačnost		%	72,9	76,0	75,3	74,1	67,4

Pramen: ČSÚ, ÚZEI, MZe, VÚB, ČBS, ČŠS

Poznámka: ¹⁾ po dopočtu domácností

V souladu s metodikou EUROSTAT jsou zpětně od vstupu ČR do EU upravována některá statistická data dovozu a vývozu, převážně bramborových výrobků a polotovarů a nativního bramborového škrobu. Všechny tyto drobné úpravy mají vliv na celkovou bilanci.

Průměrná roční spotřeba brambor v ČR na obyvatele (kg)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*
Brambory konzumní	66,3	69,1	68,5	67,7	69,5	61,5	70,1	69,2	68,1	66,9

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad ČBS

Seznam doporučených odrůd pro produkci konzumních brambor v roce 2025

V roce 2024 pokračoval VÚB na základě pověření ÚKZÚZ, za finanční podpory MZe a v úzké součinnosti s ÚKZÚZ v organizaci zkoušení odrůd pro produkci konzumních brambor pro jejich zapsání do SDO. Zkoušky probíhaly na 9 zkušebních stanicích (Čáslav-Filipov, Domanínec, Horažďovice, Lednice na Moravě, Lípa, Přerov nad Labem, Valečov, Vysoká, Znojmo-Oblekovice). V roce 2024 bylo hodnoceno 7 přihlášených velmi raných odrůd z hlediska jejich využití pro produkci brambor raných v teplejších, úrodnějších oblastech při využití závlahy. Zároveň bylo hodnoceno 29 odrůd pro užitkový směr brambory konzumní ostatní, 3 odrůdy z hlediska jejich vhodnosti pro výrobu lupínků a 3 odrůdy pro výrobu hranolků. Z výsledků přesných polních pokusů a následného hodnocení vyplynul následující seznam doporučených odrůd konzumních brambor pro rok 2025:

a) velmi rané odrůdy doporučené pro produkci brambor raných při závlaze:

Katy, Magda, Primarosa, Suzan.

b) odrůdy doporučené pro produkci brambor konzumních ostatních:

velmi rané: Katy, Lada, Mariannka, Monika, Oskava, Primarosa, Radana

rané: Alice, Bohemia, Dicolora, Doubrava, Gabreta, Jasmína, Julinka, Kesana, Valda, Valmína

polorané: Bella, Dominika, Red Anna, Vysočina.

c) odrůdy doporučené pro loupání za syrova:

velmi rané: Monika, Oskava, Primarosa,

rané: Alice, Bohemia, Dicolora, Doubrava, Gabreta, Jasmína, Julinka, Kesana, Valmína

polorané: Vysočina.

d) odrůdy doporučené pro dlouhodobé skladování:

velmi rané Oskava,

rané: Jasmína, Valda, Valmína,

polorané: Dominika.

e) odrůdy doporučené pro mytí

velmi rané: Lada, Mariannka, Monika,

rané: Dicolora, Gabreta, Julinka, Kesana, Valmína

polorané: Vysočina.

f) odrůdy doporučené pro výrobu lupínků:

rané: Velur (kvalita lupínků je udržitelná i při skladování ve 4 °C a v 8 °C).

g) odrůdy doporučené pro výrobu hranolků:

rané: Valda,

polorané: Bella, Radmila.

BRAMBORY RANÉ

Vývoj produkčních ploch, hektarových výnosů a produkce brambor raných v ČR po dopočtu domácností

Rok	Produkční plochy			Průměrný výnos (t/ha)	Celková produkce (t)
	Zemědělský sektor	Domácnosti	Celkem		
	(ha)	(ha)	(ha)		
2004	6 379	1 209	7 588	19,86	150 710
2005	2 266	1 007	3 273	18,80	61 534
2006	1 566	1 745	3 311	17,68	58 540
2007	1 819	1 707	3 526	16,58	58 454
2008	1 753	1 646	3 399	16,36	55 622
2009	1 654	1 638	3 292	17,34	57 075
2010	1 341	1 634	2 975	16,84	50 113
2011	1 575	1 462	3 037	17,32	52 603
2012	1 263	1 315	2 578	16,78	43 248
2013	854	1 250	2 104	14,48	30 463
2014	1 196	1 100	2 446	19,04	46 587
2015	946	1 233	2 179	17,29	37 675
2016	1 325	1 167	2 492	21,21	52 862
2017	858	1 233	2 091	17,72	37 053
2018	860	1 231	2 091	22,63	47 325
2019	1 078	1 225	2 303	20,21	46 552
2020	1 120	1 248	2 368	18,41	43 599
2021	548	603	1 151	18,96	21 821
2022	637	1 227	1 863	18,99	35 390
2023	907	1 245	2 152	18,30	39 366
2024	1 070	1 225	2 295	20,17	46 286

Pramen: ČSÚ

Cenový vývoj produkce raných brambor

Na základě doporučení EK je ve většině zemí EU tolerováno obchodování s bramborami označenými jako rané do konce července.

Průměrná CZV raných brambor v červnu v letech 2008–2024 (Kč/kg)

Rok	Červen
2008	8,22
2009	6,50
2010	7,12
2011	6,87
2012	6,38
2013	11,10
2014	6,79
2015	8,10
2016	9,08
2017	6,97
2018	6,67
2019	13,62
2020	9,90
2021	9,78
2022	13,68
2023	17,97
2024	15,66

Pramen: ČSÚ

Průměrná měsíční SC raných brambor v letech 2008–2024 (Kč/kg)

Rok	Červen	Červenec
2008	16,57	12,53
2009	14,88	11,15
2010	19,33	14,53
2011	16,12	12,97
2012	17,00	12,13
2013	26,23	20,25
2014	15,11	13,79
2015	18,16	13,54
2016	19,71	17,07
2017	17,07	16,67
2018	18,41	14,22
2019	27,0	22,60
2020	24,07	16,52

Rok	Červen	Červenec
2021	24,55	17,57
2022	25,53	19,44
2023	29,31	26,32
2024	32,61	27,66

Pramen: ČSÚ

Vývoj průměrné SC raných brambor je převážně ovlivňován stavem zásob brambor konzumních ostatních z minulé sklizně, vývojem jejich ceny, výší nabídky a dovozních hodnot nových a raných brambor, ale i vývojem počasí a termínem zahájení sklizně. V roce 2024 činila v červnu 32,61 Kč/kg a v červenci klesla na 27,66 Kč/kg.

Zahraniční obchod nových a raných brambor

Po vstupu ČR do EU jsou údaje statistiky zahraničního obchodu ČSÚ tříděny pouze osmimístným kódem položky celního sazebníku a časový interval sledování je jeden měsíc.

Dovoz nových a raných brambor (KN 07019050) do ČR od 1. 1. do 30. 6. roku sklizně

Ukazatel/Rok	MJ	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Brambory nové a rané celkem	t	7 679	12 404	11 482	15 135	8 911	11 052	13 964
Deklarovaná dovozní hodnota	tis. Kč	79 717	164 238	116 879	124 101	84 726	143 944	202 664

Pramen: ČSÚ

Vývoz nových a raných brambor (KN 07019050) z ČR od 1. 1. do 30. 6. roku sklizně

Ukazatel/Rok	MJ	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Brambory nové a rané celkem	t	1 576	2 738	995	1 629	1 623	2 030	2 454
Deklarovaná vývozní hodnota	tis. Kč	19 958	46 686	12 639	20 083	20 373	33 688	48 183

Pramen: ČSÚ

Nejvýznamnější země zahraničního obchodu s bramborami novými a ranými v roce 2024 od 1. 1. do 30. 6. roku sklizně

Dovoz		Vývoz	
Země	Množství (t)	Země	Množství (t)
Egypt	3 572	Slovensko	2 426
Španělsko	2 152	Litva	21
Řecko	2 052	Německo	7
Itálie	1 796		

Pramen: ČSÚ

BRAMBORY OSTATNÍ

Do kategorie brambory ostatní jsou zařazeny pozdní konzumní brambory a brambory pro výrobu bramborového škrobu.

Vývoj produkčních ploch, hektarových výnosů a produkce brambor ostatních v ČR

Hospodářský rok	Produkční plochy			Průměrný výnos (t/ha)	Celková produkce (t)
	Zemědělský sektor (ha)	Domácnosti (ha)	Celkem (ha)		
2006/07	19 559	6 778	26 337	22,34	588 495
2007/08	21 410	6 629	28 039	24,97	700 095
2008/09	19 562	6 382	25 944	25,54	662 705
2009/10	18 827	6 350	25 177	25,64	645 501
2010/11	17 974	6 337	24 311	23,18	563 646
2011/12	18 228	5 668	23 896	28,81	688 397
2012/13	19 121	5 102	24 223	28,28	685 129
2013/14	19 220	4 846	24 066	23,09	555 778
2014/15	19 548	4 846	24 394	29,36	716 248
2015/16	18 911	4 780	23 691	21,77	515 712
2016/17	19 171	4 511	23 682	30,29	717 246
2017/18	19 795	4 782	24 577	29,28	719 651
2018/19	19 228	4 773	24 001	25,37	608 973
2019/20	19 017	4 749	23 767	27,20	646 492
2020/21	19 941	4 840	24 781	29,02	719 131
2021/22	19 685	5 423	25 109	29,18	732 742
2022/23	18 501	4 757	23 258	30,13	700 755
2023/24	17 428	4 828	22 256	27,33	608 328
2024/25	18 908	4 753	23 660	28,39	671 791

Pramen: ČSÚ

Zahraniční obchod s pozdními konzumními bramborami

Dovoz pozdních konzumních brambor do ČR a deklarovaná dovozní hodnota

Ukazatel / Hospodářský rok	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Brambory pozdní konzumní (t)	170 820	193 226	151 147	149 517	135 297	159 126
Dovozní hodnota (tis. Kč)	1 323 003	1 114 164	620 157	852 094	1 057 661	1 621 790
Dovozní hodnota (Kč/kg)	7,74	5,77	4,10	5,70	7,82	10,19

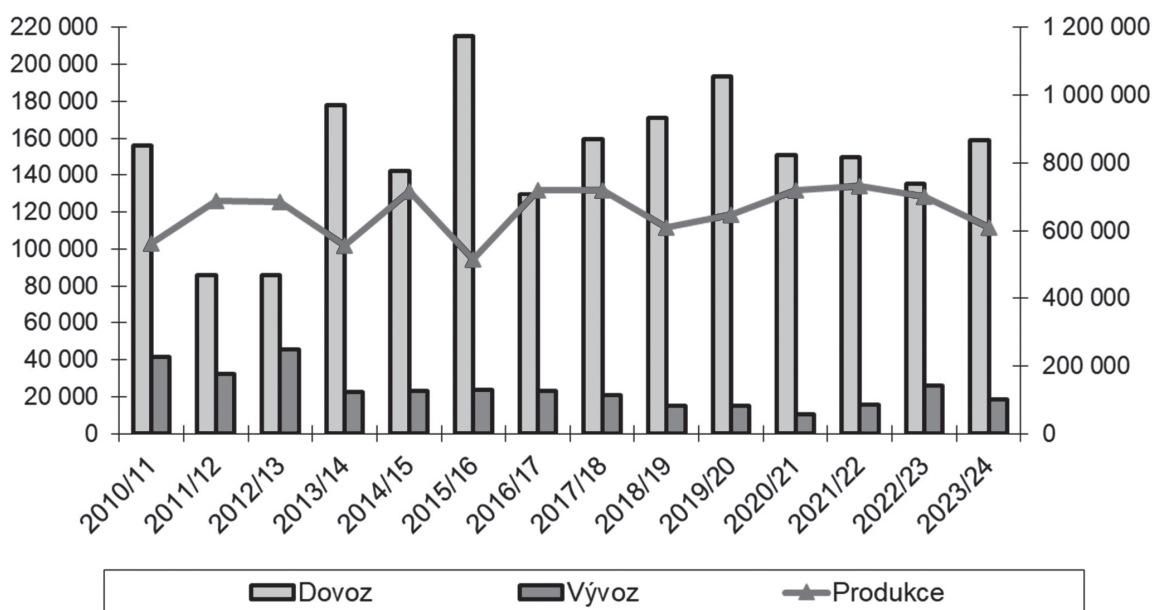
Pramen: ČSÚ

Od července 2023 do června 2024 činil měsíční průměr dovozu 13 260,8 t (předchozí hospodářský rok 11 276,9 t).

Vývoz pozdních konzumních brambor z ČR a deklarovaná vývozní hodnota

Hospodářský rok	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Brambory pozdní konzumní (t)	15 235	14 866	10 397	15 576	26 199	18 426
Vývozní hodnota (tis. Kč)	153 611	152 020	86 833	141 897	287 539	246 118
Vývozní hodnota (Kč/kg)	10,08	10,22	8,35	9,11	10,97	13,36

Pramen: ČSÚ

Vývoj domácí produkce, dovozu a vývozu brambor konzumních ostatních od roku 2010/11 do roku 2023/24

Pramen: ČSÚ

Nejvýznamnější země zahraničního obchodu s bramborami pozdními konzumními v letech 2022/23 a 2023/24

Hospodářský rok	Dovoz			Vývoz		
	Země	Množství (t)	Dovozní hodnota (Kč/kg)	Země	Množství (t)	Vývozní hodnota (Kč/kg)
2022/23	Německo	102 571,3	6,57	Slovensko	18 905,0	11,47
	Francie	13 122,2	15,36	Chorvatsko	1 849,1	5,47
	Nizozemsko	4 836,5	12,64	Bulharsko	1 237,2	15,42
	Polsko	3 830,4	5,34	Maďarsko	1 226,8	11,79
2023/24	Německo	108 229,4	8,37	Slovensko	12 563,1	15,03
	Francie	22 790,7	15,49	Rakousko	2 423,8	4,88
	Nizozemsko	4 484,6	17,52	Chorvatsko	1 134,2	6,39
	Slovensko	4 441,5	14,94	Rumunsko	698,6	21,6

Pramen: ČSÚ

Cenový vývoj produkce pozdních konzumních brambor

Průměrná roční CZV pozdních konzumních brambor za kalendářní rok je ovlivněna údaji ze dvou rozdílných sklizní. Průměrná CZV za první polovinu roku 2024 činila 9,59 Kč/kg a za druhou polovinu roku 2024 dosahovala 8,04 Kč/kg (ČSÚ).

Průměrné roční CZV pozdních konzumních brambor (Kč/kg)

Ukazatel/Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kč/kg	4,52	51,65	4,32	4,91	7,22	5,90	3,88	5,49	8,80	8,16

Pramen: ČSÚ

Průměrné měsíční CZV pozdních konzumních brambor (Kč/kg)

Ukazatel	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Září	5,43	4,65	4,72	4,86	6,83	4,67	4,67	6,27	9,98
Říjen	5,73	4,12	4,30	5,22	6,41	3,92	4,17	5,97	8,82
Listopad	5,94	4,10	4,18	6,13	6,67	4,26	4,29	6,65	8,73
Prosinec	6,11	4,12	4,00	6,79	7,09	4,42	4,03	6,64	8,54
Leden	5,98	3,99	4,20	7,01	7,25	3,85	4,61	6,90	9,20
Únor	6,29	4,29	3,85	7,31	6,89	4,13	4,93	7,23	9,45
Březen	6,33	4,42	3,91	8,00	6,98	4,08	5,23	7,15	9,44
Duben	6,54	4,36	3,78	7,88	7,04	3,34	4,72	7,19	9,77
Květen	6,56	4,34	4,20	7,53	6,65	3,25	4,91	7,05	9,74
Červen	5,76	4,85	4,07	7,45	6,89	3,03	4,92	8,13	9,92
Průměr¹⁾	6,07	4,33	4,12	6,82	6,87	3,89	4,65	6,92	9,36

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ aritmetický průměr za hospodářský rok

Průměrné měsíční SC pozdních konzumních brambor (Kč/kg)

Ukazatel	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Červenec	13,54	17,07	16,67	14,22	22,04	16,52	17,57	19,44	26,32
Srpen	12,27	12,66	13,60	14,58	19,47	13,89	14,71	15,36	27,73
Září	14,96	13,61	14,50	13,03	16,93	14,11	12,88	18,03	28,14
Říjen	15,68	11,49	13,70	15,56	18,64	14,13	14,42	15,99	27,69
Listopad	14,43	13,22	13,19	15,59	17,93	14,18	14,56	18,31	23,28
Prosinec	15,04	12,62	14,36	20,23	19,55	14,59	14,98	19,95	24,61
Leden	15,94	15,07	13,46	20,46	20,45	14,69	18,43	20,20	27,70
Únor	15,91	18,7	13,78	22,46	19,86	16,62	20,42	20,27	27,77
Březen	17,34	18,83	13,93	23,58	21,78	16,76	19,57	20,12	27,14
Duben	16,85	19,22	14,36	23,55	20,71	16,27	20,35	21,98	27,42
Květen	17,60	16,79	14,17	26,19	20,99	14,75	21,44	21,31	28,02
Červen	19,71	17,07	18,41	27,00	24,07	24,55	25,53	29,31	32,61
Průměr¹⁾	15,77	15,53	14,52	19,70	20,20	15,92	17,91	20,02	27,37

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ aritmetický průměr za hospodářský rok

BRAMBORY SADBOVÉ

Porosty sadby brambor v roce 2024

V roce 2024 bylo do uznávacího řízení přihlášeno 2 556 ha. Oproti roku 2023 to znamenalo zvýšení plochy o 101 ha, což je ve srovnání s předešlými roky mírný nárůst.

Výsadba proběhla v delším časovém horizontu. Některé plochy byly sázeny již začátkem dubna, ale nebylo výjimkou sázení brambor i koncem května. V roce 2024 bylo v některých oblastech časně silné napadení plísní bramboru. Celkově byly porosty napadeny ostatními patogeny průměrně, jen přenašeči viróz se vyskytovali ve vyšší míře, což se negativně projevilo ve výskytu viróz v posklizňových zkouškách. Sklizeň v některých lokalitách probíhala za vlhkého počasí. Sklizené brambory pak měly větší problémy se skládkovými chorobami. Celkové množství sklizené sadby bylo průměrné.

Množitelské plochy sadby brambor v letech 2011–2024

Rok	Přihlášená plocha (/ha)	Neuznáno %	Počet odrůd
2011	3 471	5,3	187
2012	3 249	21,9	196
2013	3 170	5,4	197
2014	3 351	8,3	208
2015	2 922	7,4	213
2016	2 945	9,0	216
2017	2 796	6,9	201
2018	2 745	9,7	198
2019	2 843	9,3	201
2020	2 867	6,5	204
2021	2 666	8,8	181
2022	2 457	6,5	180
2023	2 455	11,2	185
2024	2 556	10,2	198

Pramen: ÚZÚZ

Průběh uznávacího řízení sadby brambor (ha) v letech 2013 až 2024

Ukazatel	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Přihlášená plocha	3 173	3 351	2 924	2 945	2 806	2 777	2 841	2 867	2 666	2 457	2 455	2 556
Plocha k odběru na posklizňové zkoušky	3 071	3 320	2 854	2 877	2 759	2 744	2 798	2 785	2 635	2 392	2 401	2 511
Uznaná plocha	2 864	2 983	2 590	2 864	2 461	2 385	2 426	2 508	2 294	2 123	1 976	2 110

Pramen: ÚKZÚZ

Výsledky uznávacího řízení sadby brambor v roce 2024

Kategorie a stupeň	Celkem zkoušeno		Uznáno		Sestupněno		Neuznáno	
	porostů	ha	porostů	ha	porostů	ha	porostů	ha
ŠRM – PBTC	0	0	0	0	0	0	0	0
			0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
RMP – PB1	1	1	1	1	0	0	0	0
			100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %
RMP – PB2	0	0	0	0	0	0	0	0
			0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
RMP – PB3	0	0	0	0	0	0	0	0
			0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
RMP – PB4	0	0	0	0	0	0	0	0
			0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Z – S	29	24,6	24	19,9	5	4,7	0	0
			82,8 %	80,9 %	17,2 %	19,1 %	0 %	0 %
Z – SE	52	35,7	44	30,2	4	4,6	3	0,6
			86,3 %	85,3 %	7,8 %	13 %	5,9 %	1,8 %
Z – E	356	220,5	317	198,4	22	10,9	17	11,3
			89 %	90 %	6,2 %	4,9 %	4,8 %	5,1 %
C – A	851	1274,7	734	1093,2	42	77,7	74	101,9
			86,4 %	85,9 %	4,9 %	6,1 %	8,7 %	8 %
C – B	565	947,5	446	760,1	24	44,6	95	142,8
			78,9 %	80,2 %	4,2 %	4,7 %	16,8 %	15,1 %
C – Bn	5	6,9	5	6,9	0	0	0	0
			100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %
CELKEM	1859	2510,9	1571	2109,6	97	142,4	189	256,5
			84,6 %	84,1 %	5,2 %	5,7 %	10,2 %	10,2 %

Pramen: ÚKZÚZ

Počet odrůd na množitelských plochách v letech 2006 až 2024

Rok	Množitelská plocha			
	nad 100 ha	50–100 ha	10–50 ha	do 10 ha
	Počet odrůd			
2006	9	8	43	119
2007	10	8	48	133
2008	8	12	50	129
2009	8	11	49	141
2010	6	10	48	117
2011	5	11	54	113
2012	7	6	59	124
2013	7	6	57	127
2014	7	7	58	145
2015	6	9	43	145
2016	6	11	36	165
2017	4	11	48	136
2018	6	9	52	131
2019	5	12	47	139
2020	2	15	49	138
2021	2	13	44	122
2022	2	11	36	131
2023	2	11	42	130
2024	3	9	50	136

Pramen: ÚKZÚZ

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2014: Adéla, Marabel, Impala, Dali, Ornella, Eurostarch, Princess.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2015: Adéla, Marabel, Impala, Dali, Ornella, Eurostarch.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2016: Adéla, Ornella, Impala, Eurostarch, Marabel, Dali.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2017: Adéla, Ornella, Eurostarch, Marabel.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2018: Adéla, Ornella, Eurostarch, Marabel, Dali, Antonia

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2019: Eurostarch, Adéla, Antonia, Marabel a Ornella

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2020: Eurostarch, Antonia

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2021: Eurostarch 241 ha, Antonia 142 ha

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2022: Eurostarch 218 ha, Antonia 142 ha

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2023: Eurostarch 200 ha, Antonia 144 ha

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2024: Eurostarch 209 ha, Antonia 146 ha, Sunita 104 ha

Přehled dovezené sadby brambor v tunách na základě ohlášení dovozu podle zákona č. 219/2003 Sb.

Rok	Generace								Počet odrůd
	SE 1	SE 2	E 1	E 2	E 3	A	B	Celkem	
2010	0	0	14,15	106,40	1 743,25	1 305,14	1 680,42	4 849,36	131
2011	0	48	44,78	273,35	2 098,20	3 413,67	244,09	6 122,08	140
2012	25	4	32,80	132,58	1 602,19	2 274,42	24,20	4 095,19	151
2013	0	0	24,78	303,87	1 801,67	4 530,50	241,26	6 902,07	170
2014	0,9	0	51,00	327,20	1 832,60	5 497,50	39,00	7 748,11	190
2015	6,25	0,26	15,00	231,20	1 371,64	5 537,53	20,00	7 181,94	187
Rok	PBTC	PB	S	SE	E	A	B	Celkem	Počet odrůd
2016	0	0	35,00	253,37	1 458,94	7 920,60	98,20	9 766,11	186
2017	0	0	24,98	213,90	1 351,30	5 816,75	511,04	7 917,96	171
2018	0	0	33,00	255,07	1 241,58	7 725,45	466,20	9 721,30	199
2019	0	0	68,73	292,15	1 217,64	6 183,37	1 368,23	9 130,12	179
2020	0	3,3	50,60	293,45	1 308,89	7 689,11	1 544,40	10 889,75	181
2021	0	0	21,40	218,20	1 085,30	5 871,79	621,38	7 828,07	134
2022	0	0	31,00	986,00	1 064,00	5 887,00	626,00	8 594,00	179
2023	0	0	30,00	344,00	1 096,00	6 954,00	1 422,00	9 843t,00	180

Pramen: ÚKZÚZ

Poznámka: Dovoz sadbových brambor dovezených na základě ohlášení dovozu podle zákona č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů v platném znění

Rozhodující množství sadby brambor se do ČR dováží z Německa a Nizozemska.

VÝROBKÝ A POLOTOVARY Z BRAMBOR

V hospodářském roce 2023/24 bylo ve výrobcích a polotovarech dovezeno po konverzním přepočtu 254,8 tis. t brambor a 27,3 tis. t v bramborovém škrobu. Vyvezeno bylo 51,9 tis. t přepočtených syrových brambor ve výrobcích a polotovarech a 52,4 tis. t v bramborovém škrobu.

Dovoz výrobků a polotovarů z brambor přepočtený na syrové brambory

Výrobek/Hospodářský rok			2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Položka KN	Název výrobku ¹⁾	Koef. přepočtu	Dovoz brambor po konverzním přepočtu výrobků a polotovarů (t)					
07101000	Brambory i vařené zmrazené	1,9	1 610,6	1 916,3	5 266,2	4 966,6	5 908,5	7 554,6
07129005	Brambory, i sekané na kousky, plátky, rozdrčené	6,5	2 667,5	1 823,9	3 075,1	2 697,3	2 636,2	1 178,3
11051000	Mouka, krupice a prášek z brambor	6,5	691,9	477,1	1 243,5	2 742,5	2 805,1	920,4
11052000	Mouka, granule a pelety z brambor	6,5	47 340,3	43 736,6	41 058,6	44 944,5	59 479,3	66 779,9
20041010	Brambory vařené neupravené, zmrazené	1,9	31 536,3	47 394,6	45 815,2	57 012,5	54 065,1	60 786,1
20041091	Brambory ve formě mouky, krupice	6,5	212,4	343,2	147,6	178,4	114,3	85,6
20041099	Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	3,3	93 474,4	58 499,1	49 857,0	55 884,3	63 543,3	59 029,8
20052010	Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček	6,5	5 234,5	7 167,6	5 755,1	6 892,5	4 898,6	4 515,5
20052020	Brambory tence krájené, smažené, pečené	4,2	13 522,1	23 137,8	25 706,9	26 238,4	25 303,9	22 942,4
20052080	Bramborové výrobky - ostatní	3,0	16 146,2	16 690,2	17 846,7	16 201,4	23 969,1	31 022,3
Dovoz syrových brambor po konverzním přepočtu (t)			212 619,7	212 619,7	212 619,7	217 758,3	242 723,4	254 814,9
11081300	Škrob bramborový (t)	4,7	53 307,4	27 214,2	21 761,0	20 161,2	24 534,8	27 349,0
Celkový dovoz syrových brambor po konverzním přepočtu (t)			245 577,4	245 577,4	243 554,4	237 919,5	267 258,2	228 216,3

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ Zkrácený název výrobku

Vývoz výrobků a polotovarů z brambor přepočtený na syrové brambory

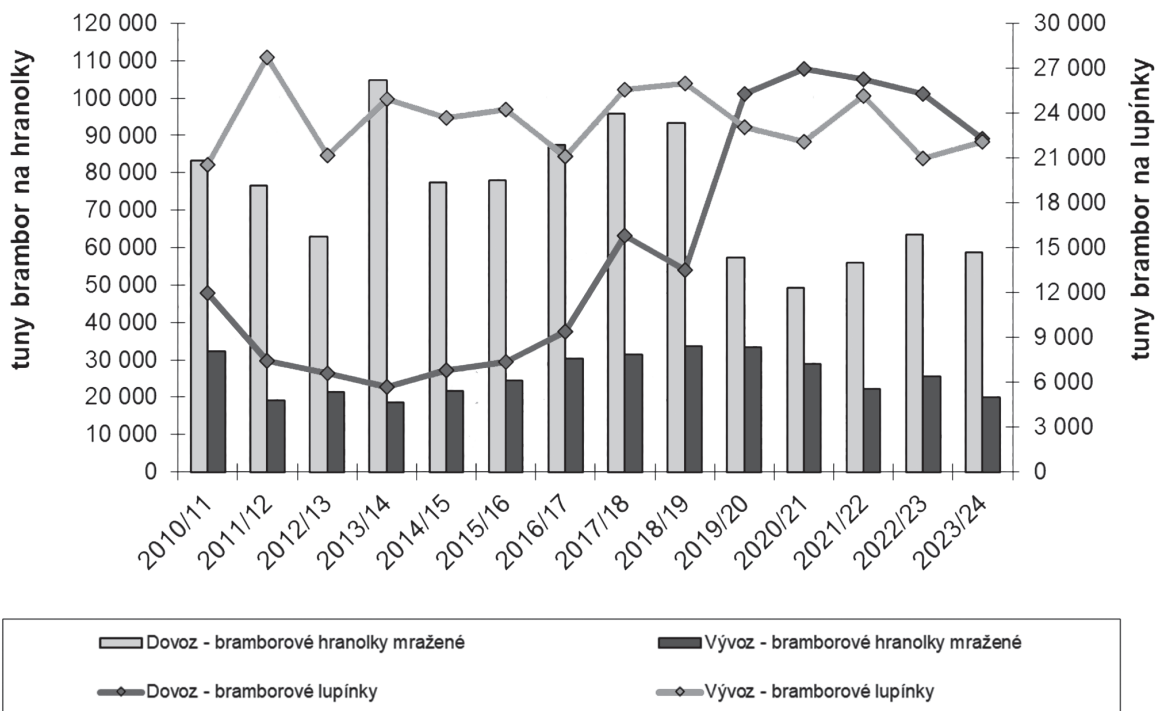
Výrobek/Hospodářský rok			2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Položka KN	Název výrobku ¹⁾	Koef. přepočtu	Vývoz brambor po konverzním přepočtu výrobků a polotovarů (t)					
07101000	Brambory i vařené, zmrazené	1,9	1 851,7	1 381,5	1 416,0	1 112,5	1 350,1	1 389,9
07129005	Brambory, i sekané na kousky, plátky, rozdrčené	6,5	6 926,3	6 109,4	3 528,9	1 888,0	1 570,5	411,1
11051000	Mouka, krupice a prášek z brambor	6,5	294,4	403,7	444,0	268,9	259,7	230,9

Výrobek/Hospodářský rok			2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Položka KN	Název výrobku ¹⁾	Koef. přepočtu	Vývoz brambor po konverzním přepočtu výrobků a polotovarů (t)					
11052000	Mouka, granule a pelety z brambor	6,5	1 478,5	2728,7	1 368,9	3 404,6	1 024,1	876,9
20041010	Brambory vařené jinak neupravené, zmrazené	1,9	164,4	257,6	298,3	1 392,9	1 069,7	722,5
20041091	Brambory ve formě mouky, krupice	6,5	0,2	12,4	213,9	512,4	16,2	2,1
20041099	Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	3,3	33 637,1	33858,9	31 503,5	22 156,2	25 477,2	20 398,6
20052010	Brambory ve formě mouky, šrotu, vloček	6,5	4 153,4	5298,2	3 430,1	2 863,2	2 162,5	2 392,0
20052020	Brambory tenké krájené, smažené, pečené	4,2	26 008,7	23234,4	23 735,5	25 180,7	20 958,3	21 947,7
20052080	Bramborové výrobky - ostatní	3,0	3 234,5	3896,1	1 670,1	2 056,0	2 823,9	3 412,3
Vývoz syrových brambor po konverzním přepočtu (t)			66 447,4	66 447,4	66 447,4	60 835,5	56 712,3	51 949,5
Vývoz syrových brambor i pro výrobu škrobu po konverzním přepočtu (t)								
11081300	Škrob bramborový (t)	4,7	71 269,8	60 093,7	63 635,7	61 366,6	61 889,0	52 445,0
Celkový vývoz syrových brambor po konverzním přepočtu (t)			135 937,8	135 937,8	145 157,4	122 202,1	118 601,3	104 394,5

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ Zkrácený název výrobku

Dovoz a vývoz brambor potřebných k výrobě bramborových hranolků a bramborových lupínků

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Koeficienty pro konverzní přepočty byly zpracovány s využitím grantu NAZV č. QC 10009/2000/02 ve spolupráci ÚZEI, VÚB, ČŠS, ASA Bonn – Německo

**Země s největším objemem zahraničního obchodu s ČR v letech 2022/23 až 2023/24
(položka KN 20041099 – bramborové hranolky)**

Dovoz			Vývoz		
Země	Množství (t)	Celková dovozní hodnota (tis. Kč)	Země	Množství (t)	Celková vývozní hodnota (tis. Kč)
2022/23					
Polsko	6 500	179 243	Slovensko	2 685	72 537
Belgie	6 461	202 094	Rumunsko	1 516	42 617
Nizozemsko	4 097	111 673	Maďarsko	1 275	28 982
Německo	766	34 789	Estonsko	885	21 079
2023/24					
Belgie	6 274	221 603	Rumunsko	2 163	68 196
Polsko	4 519	155 284	Slovensko	2 061	68 177
Nizozemsko	4 479	142 563	Maďarsko	871	25 353
Německo	737	37 778	Polsko	518	13 175

Pramen: ČSÚ

Země s největším objemem zahraničního obchodu s ČR v letech 2022/23 a 2023/24

Dovoz			Vývoz		
Země	Množství (t)	Celková dovozní hodnota (tis. Kč)	Země	Množství (t)	Celková vývozní hodnota (tis. Kč)
2022/23					
Polsko	4 853	466 223	Slovensko	2 822	262 765
Severní Makedonie	357	21 408	Maďarsko	1 8992	199 267
Německo	263	33 018	Německo	94	24 574
Rumunsko	188	19 647	Polsko	51	6 714
2023/24					
Polsko	4 283	524 740	Slovensko	3 049	319 675
Rumunsko	207	29 371	Maďarsko	1 863	221 786
Německo	105	19 787	Polsko	102	11 948
Rakousko	92	10 325	Německo	92	22 094

Pramen: ČSÚ

ŠKROB BRAMBOROVÝ A BRAMBORY URČENÉ K VÝROBĚ BRAMBOROVÉHO ŠKROBU

Úroda brambor pro výrobu škrobu se v České republice v roce 2024 očekávala velmi vysoká, a to zejména vzhledem k vyššímu počtu nasmlouvaných hektarů. Rovněž vývoj počasí byl velmi přátelský pro očekávanou úrodu. Škrobárny začaly svoji kampaň již v polovině srpna, což nebývalo do té doby standardem. Důležité z ekonomického hlediska však je ukončit kampaň před Vánocemi. Potom na začátku září začalo hodně pršet a teploty klesly z 30 °C na téměř 10 °C. Velké množství vody a teplotní šok způsobily, že pozdní odrůdy brambor přestaly dorůstat. Naštěstí tyto vlivy neměly negativní dopad na škrobnatost, která se udržela na poměrně vysoké úrovni. Nižší výrobu vlastního škrobu řeší některé škrobárny nákupem škrobů ze zahraničí, většinou se jedná o suroviny pro výrobu výrobků, které nejsou určeny pro potravinářský průmysl.

Celková průměrná cena brambor placená zemědělci se v roce 2024 opět navýšila. Došlo k navýšení dodatečné platby a příplatků za včasné a pozdní dodávky, a to právě kvůli očekávané dlouhé kampani. Bez brambor by škrobárny neexistovaly, a proto je třeba přesvědčit zemědělce, že škrobárny jsou dlouhodobě stabilní partner.

Statistika výroby bramborového škrobu v České republice

Rok	Množství zpracovaných brambor (t)	Množství nakoupeného škrobu* (t)	Průměrná škrobnatost (%)
2004	147 898	33 644	20,11
2005	166 353	36 281	18,80
2006	110 576	25 016	19,81
2007	147 878	32 692	18,86
2008	136 177	30 105	19,18
2009	136 581	29 618	18,70
2010	125 686	26 710	18,20
2011	148 441	30 552	17,60
2012	111 761	23 982	18,30
2013	89 979	19 248	18,40
2014	154 721	30 948	17,10
2015	106 326	22 074	17,70
2016	159 913	36 620	19,90
2017	171 544	37 768	18,70
2018	131 076	29 092	19,10
2019	147 365	32 290	18,90
2020	179 130	38 663	18,50
2021	174 158	38 728	19,20
2022	161 159	33 156	17,60
2023	131 169	29 270	19,30
2024	148 061	32 969	19,30

Pramen: ČŠS

Poznámka: * nakoupený = vyrobený škrob podle pravidel EU

Vývoj produkčních ploch a produkce škrobových brambor

Rok sklizně	Produkční plocha (ha)	Zpracováno brambor (t)	Množství* vyrobeného škrobu (t)	Průměrná škrobnatost (%)	Průměrný výnos brambor (t/ha)	Průměrný výnos škrobu (t/ha)	Průměrná cena brambor (Kč/t)
2004/05	5 173	147 898	33 644	20,11	28,65	6,6	2 040
2005/06	5 257	166 353	36 281	18,80	31,70	7,0	1 815
2006/07	4 857	110 576	25 016	19,81	23,00	5,3	1 809
2007/08	4 521	149 622	32 692	18,86	33,00	7,3	1 906
2008/09	4 216	136 177	30 105	19,18	33,00	7,5	1 802
2009/10	4 378	136 581	29 618	18,70	33,00	7,2	1 777
2010/11	4 122	125 685	26 710	18,20	31,00	6,6	1 750
2011/12	3 104	148 441	30 552	17,60	47,80	9,8	1 950
2012/13	3 709	123 890	26 585	18,30	33,40	7,1	2 400
2013/14	3 985	110 079	23 113	18,40	27,60	5,8	2 400
2014/15	4 670	179 496	36 306	17,20	38,40	7,7	2 400
2015/16	4 868	127 040	25 842	17,30	26,10	5,3	2 400
2016/17	5 310	200 622	46 461	19,80	37,80	8,7	2 400
2017/18	6 045	216 689	47 415	18,60	36,10	7,8	2 400
2018/19	6 153	168 368	38 764	19,20	27,36	6,3	2 500
2019/20	5 982	189 887	42 810	18,70	31,74	7,2	2 550
2020/21	5 847	223 735	48 960	18,60	38,30	8,4	2 550
2021/22	5 715	215 703	49 001	19,30	37,80	8,7	2 600
2022/23	5 538	197 278	41 535	17,80	35,60	7,5	2 900
2023/24	5 054	151 088	33 725	19,20	29,90	6,7	3 300
2024/25	5 406	170 191	37 904	19,30	31,48	7,0	3 360

Pramen: ČŠS

Poznámka: * údaj zahrnuje škrob vyrobený v České republice a Rakousku

Balance zahraničního obchodu s bramborovým škrobem (KN 11081300) (t)

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dovoz	6 666	8 771	9 160	8 869	4 893	4 829	4 104	5 333	3 511	8 002
Vývoz	11 710	10 481	16 909	14 185	13 162	12 343	11 254	14 370	10 626	13 686
Saldo	5 044	1 710	7 749	5 316	8 269	7 517	7 151	9 037	7 115	5 684

Pramen: ČSÚ

Bilance zahraničního obchodu výrobků ze škrobu

Dovoz a vývoz dextrinů a modifikovaných škrobů (KN 35051010, 50, 90) (t)

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dovoz	18 431	19 686	21 676	22 434	21 703	20 120	22 379	28 244	27 044	29 195
Vývoz	14 646	16 242	17 690	14 845	12 093	16 480	21 023	19 877	22 110	20 430
Saldo	-3 785	-3 444	-3 986	-7 589	-9 610	-3 640	-1 355	-8 367	-4 934	-8 765

Pramen: ČSÚ

Dovoz a vývoz přípravků k úpravě povrchu na bázi škrobu (KN 38091010, 30, 50, 90) (t)

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dovoz	241	881	21	2 941	2 097	2 634	2 975	811	610	219
Vývoz	118	137	109	103	93	2 075	2 066	56	47	49
Saldo	-123	-744	+88	-2 838	-2 094	-559	-910	-755	-563	-70

Pramen: ČSÚ

Dlouhodobou snahou pěstitelů brambor pro výrobu škrobu a výrobců škrobu je zachování brambor jako citlivé komodity v souvislosti s tvorbou a uplatňováním Společné zemědělské politiky Evropské unie (SZP) pro období 2023–2027, a to z důvodu udržení konkurenceschopnosti pěstování těchto brambor s pěstitelsky jednoduššími plodinami jako jsou obilniny, kukuřice a řepka. Tato tzv. „Podpora příjmu vázané na produkci škrobových brambor“ je v roční výši 3 mil. EUR. Konečná výše vyplácené podpory na hektar osázené plochy závisí na skutečné kontraktaci ploch brambor a aktuálním kurzu Kč vůči EUR.

Pěstitelé mají možnost sdružovat se do organizací producentů (OP) škrobových brambor, kdy mohou čerpat další prostředky např. na investice do pěstování a skladování brambor, na pojištění sklizně a produkce. Podmínky založení, fungování a získávání jednotlivých OP jsou dány příslušným Nařízením vlády ČR.

PŘÍLOHY

I. Stručný přehled nepreferenčních celních sazeb EU vůči třetím zemím

Brambory	celní sazba
Brambory sadbové KN 07011000	4,5 %
Brambory k výrobě škrobu KN 07019010	5,8 %
Brambory rané KN 07019050 (od 1. 1. do 15. 5.)	9,6 %
Brambory rané KN 07019050 (od 16. 5. do 30. 6.)	13,4 %
Brambory ostatní KN 07019090	11,5 %
Výrobky z brambor a bramborový škrob	celní sazba
Brambory (i vařené), mražené bez příměsí KN 07101000	14,4 %
Mouka, krupice a prášek z brambor KN 11051000	12,2 %
Vločky, granule a pelety z brambor KN 11052000	12,2 %
Bramborový škrob KN 11081300	166 EUR/t
Skupina ostatní zeleniny připravené nebo konzervované jinak než v octě nebo kyselině octové, zmražené, jiné než výrobky skupiny 2006	
Brambory vařené, jinak neupravené KN 20041010	14,4 %
Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček KN 20041091	7,6 % + zemědělský komponent
Brambory ostatní KN 20041099	17,6 %
Skupina ostatní zeleniny připravené nebo konzervované jinak než v octě nebo kyselině octové, nezmražené, jiné než výrobky skupiny 2006	
Brambory konzervované ve formě mouky, šrotu nebo vloček KN 2005 20 10	8,8 % + zemědělský komponent
Brambory tence krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, hermeticky uzavřené, vhodné pro okamžitou spotřebu KN 2005 20 20	14,1 %
Ostatní brambory KN 2005 20 80	14,1 %
Výrobky ze škrobu nebo přípravy na bázi škrobu	celní sazba
Dextriny KN 3505 10 10	9 % + 17,7 EUR/100 kg
Esterifikované a etherifikované škroby KN 3505 10 50	7,7 %
Ostatní modifikované škroby KN 3505 10 90	9 % + 17,7 EUR/100 kg
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících méně než 55 % takových látek KN 3809 10 10	8,3 % + 8,9 EUR/100 kg (maximální celní sazba MAX 12,8 %)
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 55 %, ale méně než 70 % takových látek KN 3809 10 30	8,3 % + 12,4 EUR/100 kg (maximální celní sazba MAX 12,8 %)
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 70 %, ale méně než 83 % takových látek KN 3809 10 50	8,3 % + 15,1 EUR/100kg (maximální celní sazba MAX 12,8 %)
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 83 % takových látek KN 3809 10 90	8,3 % + 17,7 EUR/100 kg (maximální celní sazba MAX 12,8 %)

2. Preferenční neomezený přístup na trh EU pro brambory a výrobky z brambor

U brambor a výrobků z brambor poskytuje EU preferenční neomezený přístup na trh západoevropským zemím mimo EU, některým zemím Středomoří, zemím západního Balkánu, Moldavsku, Turecku, Chile, Mexiku, Republice Jižní Afrika a v rámci všeobecného systému preferencí i dalším rozvojovým a nejméně rozvinutým zemím. Dále poskytuje preferenční přístup v rámci kvót, důležitý zejména pro dodávky raných brambor ze zemí Středomoří.

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.mze.gov.cz
e-mail: info@mze.gov.cz

ISBN 978-80-7434-804-4

Praha 2025